

Fotboll, ett verktyg i integrationsprocessen?

- En litteraturöversikt.

Samuel Henriksson
Helsingfors universitet
Statsvetenskapliga fakulteten
Socialt arbete
Pro gradu-avhandling
April 2018

Tiedekunta/Osasto Fakultet/Sektion – Faculty Statsvetenskapliga fakulteten		Laitos/Institution– Department Intuitionen för socialvetenskaper	
Tekijä/Författare – Author Samuel Henriksson			
Työn nimi / Arbetets titel – Title Fotboll, ett verktyg i integrationsprocessen?- en litteratur översikt.			
Oppiaine /Läroämne – Subject Socialt arbete			
Työn laji/Arbetets art – Level Pro gradu-avhandling		Aika/Datum – Month and year April 2018	Sivumäärä/ Sidoantal – Number of pages 78
<p>Tiivistelmä/Referat – Abstract</p> <p>I takt med att världen har blivit mindre och ett stort antal människor befinner sig på flykt så har behovet av olika åtgärder för integration ökat. I denna studie har jag undersökt hur fotboll kan fungera som ett verktyg och stöd i integrationsprocessen. Sport och i synnerhet fotboll anses vara en fungerande integrationsform, men vad är orsakerna till detta? Är fotboll en bättre sport när det gäller integration än andra sporter? En orsak till att fotboll kan vara mer lämpad än många andra sporter är att det är en så kallad global sport som de flesta människor är bekanta med.</p> <p>För att undersöka de här frågorna har jag studerat tidigare forskning om ämnet och sammanställt det i en litteraturöversikt. De forskningsfrågor som jag har använt mig av för att undersöka detta fenomen är tre till antalet och består av. 1) Hur har fotboll, utgående från tidigare forskning använts som en integrationsform? 2) Hur har man, utgående från tidigare forskning definierat fenomenet integration? 3) Inom vilka dimensioner, kan fotbollen öka möjligheterna till en lyckad integration?</p> <p>Som analysmetod till mitt material har jag använt mig av innehållsanalys. Denna metod valdes för att finna sådana teman i materialet som svara på mina forskningsfrågor. Materialet är stort och består av 17 vetenskapliga artiklar och får att komma åt de delar i materialet som behandlar aspekter som är väsentliga med tanke på syftet med den här pro gradu-avhandlingen var det viktigt att metoden utesluter delar i materialet som är irrelevant. Såväl materialbaserad, -som teoribaserad innehållsanalys har använts, beroende på forskningsfråga.</p> <p>Forskningen kring fotboll som integrationsverktyg är ett relativt nytt ämne och i Finland så finns det inte många studier kring ämnet. Därmed är det viktigt att sammanställa den aktuella forskningen för att eventuellt finna metoder som även kan vara användbara vid integrationsarbetet här hemma i Finland.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Flyktingar, invandrare, integration, fotboll			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
2. Syfte och frågeställning	7
3. Integration	9
3.1 Grundläggande indikatorer (Foundations)	11
3.2 Främjande indikatorer (Facilitators)	11
3.3 Sociala nätverk (Social Connections)	12
3.4 Markörer (Means and markers)	12
3.5. Integrationens utmaningar	14
3.6 Varför fotboll?	15
4. Litteraturöversikter	17
4.1. Systematisk litteraturöversikt	17
4.2 Andra typer av litteraturöversikter	19
4.3. Vilken typ av litteraturöversikt	21
5. Genomförandet	23
5.1. Sökord	23
5.1.2. Flykting, invandrare eller asylsökande?	24
5.1.3 Val av databaser	25
5.1.4 Inkluderingar och avgränsning	26
5.2 Presentation av artiklarna	30
6. Analysmetod	31
7. Etiska överväganden	33
8. Resultat	35
8.1. Hur har fotboll använts som integrationsverktyg	35
8.1.1 Organiserad fotboll	37
8.1.2. Parkfotboll	41
8.1.3. Åskådare	42
8.2. Vilka olika synvinklar på integration framkommer i artiklarna	43
8.3. Inom vilka områden kan fotboll fungera som integrationsverktyg	47
8.3.1 Markörer	47
8.3.2. Sociala nätverk	49
8.3.2.1 Överbyggande sociala nätverk	50
8.3.2.2 Sammanbindande sociala nätverk	51

8.3.2.3 Sammanlänkande sociala nätverk.....	53
8.3.3. Främjande indikatorer.....	54
8.3.3.1 Språk och kultur	54
8.3.3.2. Säkerhet och stabilitet.....	55
8.3.4. Grundläggande indikatorer	57
8.4. Kritiska röster.	57
9. Avslutande Diskussion.....	59
9.1. Metod	59
9.2. Resultat.....	60
Referenser	65
Bilagor.....	72

1. Inledning

I takt med att det har blivit allt oroligare i världen och att antalet flyktingar globalt sett är stort har behovet av att integrera och inkludera flyktingar fått större betydelse. Ett alternativ för att underlätta integrering av invandrare och flyktingar är idrott. I den här pro gradu-avhandlingen kommer jag genom en systematisk internationell litteraturöversikt undersöka på vilket sätt fotboll kan fungera som en integrationsform.

Att jag väljer att fokusera på just fotboll som integrationsform hänger i hop med såväl min egen passion för sporten såväl som mina egna arbetserfarenheter. Jag har erfarenhet från fotbollsplanerna både i egenskap av spelare och som tränare för juniorer. Dessutom har jag arbetat på en flyktingförläggning under flera somrar.

Inom socialt arbete, och arbetet med integration har man visat ett större intresse för nya arbetssätt och en möjlighet är inkludera olika kultur och konstformer i arbetet. Teater har bland annat varit en kulturform som har använts som stöd i integrationsprocessen. Westerling (2008) har i sin pro gradu-avhandling, genom en fallstudie undersökt ett teater projekt för invandrare. ”Kalevala för alla” var ett projekt som drevs av Monita (Monikulttuuriset taiteentoimijat) och syfte var att skapa kontakter mellan finländska konstnärer och kvinnor med annan etniskt bakgrund som också är intresserad av konst och kultur. Likheter mellan konst eller teater och sport är enligt mig stora och jag anser att sport är en form av kultur.

I Finland har det, åtminstone på senare tid blivit allt mera vanligt att man försöker med hjälp av fotboll eller andra sporter förbättra integrationsprocessen. I Tammerfors startades på hösten 2016 en förening, Tampere Football Academy TaFa som är riktade till flyktingar och invandrare, detta märks bland annat genom

att erbjuder transport till och från träningarna eftersom inte alla annars har möjlighet att ta sig till träningarna. (Aamulehti 22.6.2017)

De människor som socialarbetare kommer i kontakt med i sitt arbete tillhör ofta de grupper som rör på sig mindre än nationella rekommendationer. De bakomliggande orsakerna till detta kan vara ekonomiska eller att man på grund av sjukdomar inte har möjlighet att motionera. Att förbättra klienters motionsvanor torde därför var av intresse även för socialarbetare. Kännedom om olika idrottsformer och tillgängligheten till dessa verkar vara en bristvara hos många socialarbetare (Paylor, 2010). Att förbättra socialarbetares kunskap om idrottens möjligheter som ett verktyg i arbetet är därför ett viktigt ämne, och det därför som jag har sammanställt en systematisk litteraturöversikt över ämnet.

En förening som driver flyktingar och invandrares intresse när det gäller idrott är FIMU (Finnish Multicultural Sports Federation). FIMU grundades 1999 och strävar till att förbättra jämställdheten inom idrotten för invandrare och flyktingar samt att lyfta fram idrotten för dessa grupper i det finländska samhället. Detta sker bland annat genom olika kampanjer och projekt, en kampanj som har pågått under längre tid är ”Rött kort till rasismen” (Punainen korti rasismille). Kampanjen inleddes 2003 och syftar till att synliggöra problemet med rasism inom fotbollen, detta görs i samband med den finländska fotbollsligan och de lag som spelar där. (FIMU.fi)

Mikko Latvala (2016) beskriver fotbollens roll som integrationsform ur ett österbottniskt perspektiv. De resultat som Latvalas avhandling visar är bland annat att via fotbollen har invandrare fått nya kompisar - såväl finländare som andra unga med invandrarbakgrund. Dessutom verkar det vara så att de som var bra på att spela fotboll fick snabbare vänner är de som var svagare. Ett annat perspektiv i Latvalas avhandling var rasismen som invandrande tvingades möta via fotbollen. En av Latvalas respondenter ansåg att han hade upplevt rasism på

fotbollsplanen, och även utanför fotbollens värld. Också språkinläringen blev bättre med hjälp av fotbollen, för flera av Latvalas respondenter.

En som verkligen har fått hjälp med att anpassa sig till ett nytt land med hjälp av fotboll är Moshtagh Yahgoubi. Yahgoubi som tillhör toppspelarna i den finländska fotbollsligan och även spelat utomlands, anser att kraven på att prestera som invandrare är högre: ”Även om jag är på samma nivå som en finländare så känns det ibland så att han går före. Givetvis är jag också finländare men den helfinska spelaren går före”. Yaghoubi lyfter också fram vilken betydelse fotbollen har haft för honom: ”Jag har kommit in i den finländska kulturen lättare än många andra. Jag har fått många nya vänner. Jag vet inte vad jag skulle göra om jag inte spelade fotboll”. (Hufvudstadsbladet 5.4.2017) Ett annat exempel på fotbollsspelare med flykting- eller invandrarbakgrund som har lyckats ta sig ännu längre än till den finländska ligan är Perparim Hetemaj, som är född Kosovo och spelar numera i den italienska högsta serien. Ett exempel bland ungdomsspelarna är Serge Atakayi som kom till Finland från Kongo men spelar numera i den skotska storklubben Glasgow Rangers samt i det finländska juniorlandslaget.

I min pro gradu-avhandling försöker jag med hjälp av att utföra en systematisk litteraturöversikt utgående från internationella artiklar, att sammanställa en översikt över detta tema. Dispositionen är uppbyggt på följande sätt: I följande kapitel, nummer två redogör jag för syftet samt forskningsfrågorna för den här pro gradu-avhandlingen. I mitt tredje kapitel diskuterar bakgrundsfaktorerna, vilka möjligheter och utmaningar som är förknippat med integration. I det här kapitlet redogöra jag också för mina val av specifikt fotboll som integrationsform. Min forskningsmetod, det vill säga litteraturöversikt behandlas i kapitel fyra. I det femte kapitlet redogör jag för hur jag har utför själva litteraturöversikten. Den analysmetod som jag har valt, innehållsanalys behandlas i kapitel sex. Forskningsetiska principer som är förknippade med den här studien diskuterar jag i det sjunde kapitlet. I kapitel 8 redogör jag för resultaten av min analys, för att i det nionde och sista kapitlet sammanfatta min pro gradu-avhandling i diskussionsdelen.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med denna pro gradu-avhandling är att undersöka på vilket sätt fotboll diskuteras som en möjlig form av integration. Studien görs som en litteraturöversikt med artiklar som behandlar fotboll ur ett integrationsperspektiv. I takt med att allt fler människor tvingas eller väljer att fly från sina hemländer har behovet av olika integrationsmetoder blivit allt viktigare. Idrotten lyfts ofta fram som en möjlig väg till integration och inkludering. Jag har valt att använda mig av fotbollen som integrationsform och inte att allmänt behandla sport. Detta görs främst av två orsaker. Dels är fotbollen den största sporten globalt sett (bland andra Total Sportek; The Economist) och utövas i hela världen. Det är dessutom en sport som i utrustningsväg inte kräver mycket, allt som behövs är en boll som med lite fantasi tillverkas av vad som helst. På så sätt är det en sport som de flesta människor känner till och har någon erfarenhet av.

Valet av forskningsämne kunde beskrivas som en kombination av mina intressen såväl när det gäller arbete som fritid. Jag har ett stort intresse för fotboll, och under mina år som tränare för juniorlag blev frågor om flyktingar och integration aktuella. Dessutom har jag arbetat på flyktingförläggningar där dessa frågor också diskuterades.

I Finland har det inte gjorts många studier om fotboll som integrationsform, och att få en översikt över vilka metoder som används i andra länder kan göra arbetet, också här i Finland mera effektivt. Med den här pro gradu-avhandlingen strävar jag till att undersöka på vilka sätt man i aktuell forskning talar om fotboll som en integrationsform. Jag försöker också att analysera inom vilka delar fotboll kan stödja integrationsprocessen.

Mina forskningsfrågor är:

– Hur har fotboll använts som integrationsform i forskningsmaterialet, som behandlar fotboll som integrationsform?

– Vilka synvinklar gällande integration framkommer i forskningsmaterialet?

– Inom vilka dimensioner kan fotbollen öka möjligheterna till en lyckad integration, utgående från forskningsmaterialet?

Till följande kommer jag att kort precisera mina forskningsfrågor och öppna upp den för att tydliggöra dem. För att svara på dessa forskningsfrågor har jag använt mig av internationella artiklar som alla behandlar fotboll och hur man kan använda fotboll i integrationsarbetet. Den första forskningsfrågan behandlar frågor som vilken typ av fotboll man har studerat i dessa artiklar, det vill säga jag vill belysa vilka verksamhetstyper som är aktuella att använda i integrationsprocessen.

Den andra frågan är något mera knepig att förstå, det som jag avser med synvinklar hur man i artiklarna förstår fenomenet integration och hur det har förklarats i artiklarna. I artiklarna framkom termer som beskriver samma tillstånd om integration som till exempel resiliens och samhörighet. Jag försöker att lyfta fram likheter och skillnader mellan dessa begrepp i förhållande till integration. Den tredje frågan är kopplad till en modell framtagen för integration i Storbritannien, som jag redogör för senare i denna pro gradu-avhandling.

3. Integration

Begreppet integration kan tolkas och användas inom många olika vetenskaper. I den här avhandlingen syftar begreppet till att få flyktingar och invandrare att bli en del av det mottagande landets samhälle och kultur. En definition på integration när det gäller flyktingar och invandrare är att integration syftar till att inkludera människor från andra länder utan att de framstår som avvikande på basis av deras kultur (Eliassi 2007, 13). Integration är som sagt ett begrepp som kan användas på olika sätt. I Finland i lagen om främjande av integration definieras integration på följande sätt:

”invandrarens och samhällets interaktiva utveckling med målet att ge invandraren de kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samtidigt som invandrarens möjligheter att upprätthålla sitt eget språk och sin egen kultur stöds.” (Lag om främjande av integration 1386/2010, § 3.)

Ager och Strang beskriver integration utgående från tio olika integrationsindikatorer, dessa indikatorer är basen för min tredje forskningsfråga. Det som jag avser med benämningen dimensioner är vad Ager och Strang kallar för indikatorer. Ager och Strangs modell ingick i en beställning av ”Home Office” i Storbritannien, Home Office utgör ett departement i den Brittiska regeringen och hanterar frågor kring invandring, säkerhet, droger och terrorism. Syftet med studien var dels att evaluera integrationsarbetet i Storbritannien, dels att skaffa ett verktyg för att göra integrationsprocessen mera jämbördig. Med detta menas att alla flyktingar och invandrare, oberoende av ställe i landet, skall få samma tillgång till stöd och tjänster. (Ager och Strang 2004, 1) Vid utarbetningen av

dessa 10 indikatorer har Ager och Strang utgått ifrån Pierre Bourdieus och Robert Putnams teorier om socialt kapital. (Ager och Strang 2008, 178)

Dessa 10 indikatorer kan delas in i fyra olika fält eller områden. De fyra områden utgörs av markörer, socialt nätverk, främjande indikatorer samt grundläggande indikatorer. Indikatorerna framgår i figuren nedanför, kan antingen användas som en helhet där man systematiskt gå igenom alla indikatorer steg för steg eller man kan välja att fokusera på vissa delar för att mera i detalj studera vissa indikatorer i integrationsprocessen (Ager och Strang 2004, 12). Modellen som Ager och Strang tagit fram ser ut så här:

Översättning: Jansson (2017)

3.1 Grundläggande indikatorer (Foundations)

Under området grundläggande indikatorer finns endas ett område nämligen ”rättigheter och medborgarskap. Med detta avses frågor bundna till medborgarskap och vem som kan anses vara medborgare. Olika länder har särskilda lagar och definitioner på vem så kan klassificeras som medborgare av gällande land. Denna indikator innebär vilket rättigheter och skyldigheter som man får i och med olika grad av medborgarskap; uppehållstillstånd, asylrätt eller medborgarskap för att nämna några. (Ager och Strang 2004, 4) Det vill säga vilka rättigheter och vilken service som flyktingar och invandrare får hänger stark i hop med vilka attityder som finns till integration bland majoritetsbefolkningen i det land som man skall integreras i.

3.2 Främjande indikatorer (Facilitators)

Främjande indikatorer består av ”språk och kulturkompetens” samt av ”säkerhet och stabilitet”. Den första delen, språk och kulturkompetens, diskuterar frågor som främst är relaterade till kunskaper i det eller de språk som talas i det land som man har anlänt till och därmed skall integreras i. Språkkunskaper är också en viktig aspekt när det gäller möjligheter till att få ett arbete, även om den moderna globaliserade världen också skapar sådana arbeten där språkkunskaper inte är ett måste. Den andra delen under främjande indikatorer består av säkerhet och stabilitet. Innebär att de individer som skall integreras måste kunna känna sig trygga och säkra på den nya plats som de skall integreras på. Känslan av säkerhet ger en känsla av tillhörighet som också upplevs som om att vara integrerad. (Ager och Strang 2004, 4)

3.3 Sociala nätverk (Social Connections)

Sociala nätverket är det område som troligen har mest relevans med tanke på vilka möjligheter fotbollen har att erbjuda som stöd för integrationsprocessen. Sociala nätverk består av tre olika enheter som utgörs av överbyggande, sammanbindande och sammanlänkande sociala nätverk. (Ager och Strang 2004, 3-4)

Skillnaden mellan dessa tre olika enheterna är att det överbyggande sociala nätverket innebär skapande av nätverk av samma typ grupp, detta kan till exempel innebära lagkompisar i ett bestående av spelare med andra flyktingar eller invandrare.

Den sammanbindande enheten består av nätverksskapande med andra grupper. Detta innebär i mitt fall och i den här pro gradu-avhandlingen fotbollsspelare med flyktingstatus eller som befinner sig i en liknande situation och som är med i ett lag där majoriteten består av medlemmar med samma etniska ursprung som majoritetsbefolkningen i det aktuella landet eller området.

Den tredje enheten består av sammanlänkande sociala nätverk, detta innebär sådana sociala nätverk som skapas med olika intuitioner och organisationer. Detta kan bestå av till exempel åtaganden för det lag eller den grupp som man representerar men också bland annat fotbollsförbund och domarföreningar. Dessutom kan andra personer som är knutna till laget, som till exempel tränare ha kontakter till andra företag eller föreningar som kan vara till nytta. (Ager och Strang 2008, 169-184)

3.4 Markörer (Means and markers)

Detta område består av fyra olika delar nämligen arbete, boende och utbildning samt hälsa. Tillgång till arbete eller annan form av sysselsättning, till exempel utbildning eller dagverksamhet, är troligen det tydligaste tillståndet av integration. Att vara delaktig på arbetsmarknaden är en allmän definition av att vara en del av samhället, samtidigt finns det många människor som av olika orsaker inte har

möjlighet att arbeta. Någon form av sysselsättning även om det inte är lönearbete är dock viktigt för att man inte skall finnas i riskzonen för att bli marginaliserad.

Följande del inom detta område utgörs av boende. Att som flykting eller invandrare få tillträde till bostadsmarknaden kan för många vara en utmaning. Det behöver inte alltid ligga ekonomiska orsaker bakom, utan motvilja att hyra ut bostäder till människor från andra länder är ofta stor. Från boendet kan man knyta samman detta område med området om säkerhet och trygghet. Även om man har ett ställe att bo på, bör det vara ett ställe där man känner sig trygg, och bostaden är ändamålsenlig för ens behov. Det är skillnad mellan en bostad och ett hem.

Den tredje delen består av utbildning. Tillgång till utbildning innebär framförallt två saker när det gäller integration. Dels ger utbildning möjligheter att förkovra sig i färdigheter som är väsentliga när det gäller livet i ett annat land, som till exempel språkfärdigheter. Dels utgör utbildningen (skolan) en kontaktform med samhället i övrigt. Detta kan innebära kontakter med till exempel olika social- och hälsovårdstjänster, som till exempel skolkuratorer. Via skolan kan man också knyta kontakter till lokalsamhället och dess invånare.

Det sista området består av frågor relaterade till hälsoaspekter. En god hälsa anses vara en viktig del när det gäller att ta del av de utmaningar och möjligheter som ett nytt samhälle erbjuder. Tillgång till hälsofrämjande aktiviteter och service kan spela en viktig del i integrationsprocessen (Ager och Strang 2008, 169-184).

Att hälsa är en viktig del i alla människors välbefinnande är något som de flesta är eniga om. Ett sätt att upprätthålla en god hälsa är genom motion och fysisk aktivitet. Flyktingar och invandrare tenderar att röra på sig mindre än majoritetsbefolkningen, sett ur ett globalt perspektiv och bland flickor är

skillnaden ännu större än bland pojkar (Walseth och Strandbu 2014, 492). Motion är inte hela nyckeln till en god hälsa men en starkt bidragen orsak, därför utgör motion och fysisk aktivitet bland invandare och flyktingar ett viktigt område när det gäller integration.

3.5. Integrationens utmaningar

För att en integrationsprocess skall anses vara lyckad krävs det att en rad förutsättningar uppföljs både av de som skall integreras (invandrare/flykting) och de som integrerar (samhälle). Ett mycket vanligt, och kanske också det största problemet, vid integration är rasism. Rasism kan ta sig i uttryck på många olika sätt och därmed också vara tydlig eller mera diffus. Att någon kallar en person vid öknamn är en typ av rasism som alla känner igen och som är enkel att identifiera. Exempel på typer av rasism som kan vara svårare att upptäcka är sådan som kommer från samhället. En sådan rasism kan till exempel socialarbetare själva stå för utan att de i själva verket är medvetna om det. Rasismen i sådana här fall kan ta sig i uttryck genom att man genom förutbestämda uppfattningar stereotyper har bestämt sig för att vissa typer (folkslag) kommer att ha svårare att anpassa sig till det land som man skall integreras i. (Eliassi 2017, 13-14)

Andra områden där socialarbetare, medvetet eller omedvetet, är skyldiga till rasism är, utgående från Eliassi (2017, 13-14) språkkunskaper och varifrån man kommer. Språkkunskaper synliggörs genom att socialarbetare utgående från en persons svaga språkkunskaper anser att integrationen blir svårare. Färdigheter i landets språk är naturligtvis en del av integrationen, men inte den enda faktorn. En del av socialarbetarna ansåg att bristande språkkunskaper är ett betydligt större problem än till exempel drogmissbruk. När det gäller en invandares ursprung, tenderar socialarbetare att ha högre förhoppning och större entusiasm när de arbetar med människor från länder som är mera liknande landet som de skall integreras i. (Eliassi 2017, 13-14)

Omedveten rasism är också en form av strukturell rasism. Strukturell rasism innebär att personer med annan etnicitet behandlas annorlunda och diskrimineras. Ett exempel på strukturell rasism är att en person med ett Arabiskt efternamn, till exempel Hassan har 50 % lägre chans att bli kallad till en arbetsintervju än vad någon med ett inhemskt namn (Carlsson 2013). Med strukturell rasism avses sådan rasism som också kan vara förekommande inom fotboll och andra sporter. Strukturell eller institutionell rasism finns såväl på individ -som samhällsnivå. På samhällsnivå kan man finna sådana saker som till exempel att flyktingar eller invandrare har svårare att hitta en bostad eller att hitta ett arbete. På individnivå uppstår strukturell rasism främst genom att personer som inte anser sig vara rasister ändå står för rasistiska handlingar, ofta omedvetet genom att till exempel inte behandlar flyktingar och invandrare med lika stor trovärdighet som människor från det egna landet (Brax 2014). Strukturell rasism kan ofta uppstå omedvetet och upplevas som skämt från den som orsakar rasismen. Ett exempel på strukturell rasism från fotbollsplanen som jag själv varit med om: Åsikter från läktaren om att låta färgade spelare spela på andra kanten där det är sol. Oftast vid solljus är ena sidan av fotbollsplanen i skugga på grund av läktarens struktur, och den andra sidan är solig. Här anser man att utländska färgade spelare klarar sig sämre på grund av att det skulle vara för kallt i skuggan.

3.6 Varför fotboll?

Att jag väljer att fokusera på fotboll som integrationsform beror främst på att det är den sport som jag har störst intresse för. Men även på att jag genom att välja en specifik sport tydligt avgränsar materialet. Att avgränsa på det här sättet innebär att en stor del material faller bort, samtidigt som det är nödvändigt att hålla materialet på en hanterbar nivå.

En annan orsak till att fotboll får fungera som integrationsfaktor i den här pro gradu -avhandlingen är att fotboll spelas över hela världen och dessutom en mycket populär sport med ett stort antal utövare och även en stor skara som följer

med sporten både på läktaren och via media. En orsak till varför fotboll är så populärt över hela världen torde vara att det dels är en sport med långa anor och att det är en sport som i grund och botten kräver väldigt lite utrustningsmässigt. Allt som egentligen behövs är en boll.

En aspekt som i och med valet av fotboll som integrationsverktyg medför, utgående från de artiklar som jag har valt är att frågor relaterade till kön saknas. De artiklar som har använts har inte på ett klart och tydligt sätt behandlat könsaspekten och vilka utmaningar som gäller att integrera invandrarkvinnor med hjälp av fotboll och idrott överhuvudtaget. Eftersom den delen till stor del saknas vill jag tillföljande redogöra för könsrelaterade faktorer. Ett eventuellt hinder kan uppstå bland annat hos de kvinnor som av religiösa skäl väljer att idrotta med täckta huvuden. Risker som finns här är bland annat de nålar och spännen som används för att fästa olika typer av huvudbonader. Men tack vare modernare kläder som är designade för idrott har det internationella fotbollsförbundet FIFA sedan 2014 godkänt användandet av huvudbonader av religiösa skäl under matcher. (BBC 1.3.2014) En annan utmaning när det gäller idrott för kvinnor och framförallt när det gäller flickor som fortfarande bor hos sina föräldrar är vilka värderingar som idrotten står för, bland annat när det gäller klädsel. (Walseth 2015, 306; Harinen m.fl. 2011, 184). Andra sporter som kunde vara användbara för att studera kvinnors integration är basket, en populär sport bland flykting och invandrarkvinnor i Sverige. (Riksidrottsförbundet 2003, 18-19) Fotboll för kvinnor blir hela tiden alltmer vanlig och damfotbollen växer snabbare än vad fallet är för herrar. En orsak till att fotboll men också andra sporter är mera populära för män är att flickor och kvinnor ges sämre förutsättningar att utöva sin sport, det gäller inte enbart lönen. Oftast så tränar damlagen efter herrlagen vilket innebär många sena kvällar som kan bli ett problem när man skall försöka pussla i hop vardagslivet med arbete och familj. I synnerhet i länder som Finland, där kvinnliga fotbollsspelare inte är professionella i det avseendet att de inte får en lön som går att försörja sig på (Svenska YLE 16.12.2017).

Ett annat färskt exempel på hur attityderna till dam kontra herrfotboll ser ut kommer från Saudiarabien. Den 12 januari 2018 utgör en viktig milstolpe, då spelade den första matchen i landet där kvinnor för första gången tilläts agera

åskådare (Österbottens tidning/TT-AFP 13.01.2018). Att kvinnor inte har varit tillåtna på läktaren tidigare i Saudiarabien förklaras till stor del av kvinnors ställning generellt sett och kan inte helt förklaras med hjälp av idrottens värderingar. Detta är några av orsakerna till varför fotboll är en sport som utövas i större utsträckning bland män än kvinnor i vår värld.

4. Litteraturöversikter

Beroende på omfattning och typ av studie finns det olika slag av litteraturöversikter så som scooping reviews samt systematisk litteraturöversikt. Med hjälp av litteraturöversikter är det möjligt att synliggöra redan tillgänglig forskning samt att på ett överskådligt sätt sammanställa aktuell forskning inom ett avgränsat område. (Johansson, 2007, 3) De olika benämningarna på litteraturöversikter beror dels på vem man frågar men också på grad av noggrannhet och omfattning. Nedan följer beskrivningar på olika typer av litteraturöversikter.

4.1. Systematisk litteraturöversikt

Syftet med en systematisk litteraturöversikt är att sammanställa relevant forskning till en helhet som gör det möjligt att få en överblick över ett visst ämne. Aveyard (2010, 5-6) beskriver systematisk litteraturöversikt som ett pussel där varje artikel som analyseras kan ses som en pusselbit. När alla delar sammansätts, blir pusslet komplett. Systematiska litteraturöversikter används när man vill skapa sammanhang av stora volymer av forskningsrapporter eller annan typ av material. (Petticrew och Roberts 2006, 2)

Systematiska litteraturöversikter görs vanligen genom att begränsa språket till att endast omfatta engelskspråkiga artiklar. Största delen av vetenskapliga artiklar som publiceras är skrivna på engelska, i en litteraturöversikt bör man sträva till att

få med de mest väsentliga artiklarna. Med hjälp av avgränsningar i en systematisk litteraturöversikt kan man till exempel fokusera på ett visst land, men detta ger en mycket snäv bild av forskningsämnet. (Macdonald, 2003, 8) Man kunde kortfattat säga att en systematisk litteraturöversikt är en sammanställning av aktuell forskning inom ett visst ämne.

Enligt Petticrew och Roberts (2006, 27) består en systematisk litteraturöversikt av sju olika delmoment: 1) att definiera en tydlig forskningsfråga eller hypotes som litteraturöversikten skall besvara, 2) avgöra vilka typer av forskningsstudier som skall användas för att kunna besvara forskningsfrågan, 3) utföra en omfattande litteratursökning för att hitta de artiklar eller studier som man behöver, 4) avgränsa resultaten så att de överensstämmer med ens inkluderingskriterier, 5) kritiskt granska att materialet uppfyller inkluderingskriterierna, 6) dela in materialet i homogena grupper, material som behandlar likadana ämnen 7) presentera resultatet.

Den här litteraturöversikten kommer att följa Petticrew och Roberts schema. Det finns dock även andra möjliga scheman, som i huvudsak ser likadana ut men där man urskilja vissa skillnader. Skillnaderna består främst i på vilket sätt begrepp används och hur stor vikt som sätts på varje enskilt moment. Till exempel använder sig Jäppinen (2012) av fyra olika steg. Skillnaden mellan Jäppinen (2012) och Petticrew och Roberts (2006) är främst hur omfattande varje steg i processen är, slutresultatet är till stor del samma det är bara genomförandet som skiljer sig.

Systematiska litteraturöversikter kan som sagt göras i olika utförande, och man kan välja att dela in en litteraturöversikt i till exempel sju delar men också så pass lite som tre, enligt Johansson. (2007, 5) Slutresultat blir till stor del det samma, men det kan göra processen tydligare om man använder sig av fler steg och därmed är det mindre risk för att man missar någon del i utförandet. Flera steg kan fungera som en stödfunktion där man tydligare märker om man har glömt bort någon del. Om man väljer att använda sig av tre steg, består dessa av planering,

sökning samt analys och den tredje delen utgörs av rapportering. Jag valde att använda mig av det system som Petticrew och Roberts (2006) redogör för. Orsaken till att jag väljer den modellen är att den består av, enligt min mening lämpligt antal steg som möjliggöra att de olika stegen inte känns för stora.

Om man utför en systematisk litteraturöversikt som inte fullständigt lyckas med att svara på de forskningsfrågor som man har ställt sitt material är det viktigt att vara medveten och lyfta fram de brister som finns. Att reflektera och diskutera vad orsaken till det bristfälliga resultatet är också en viktig del av arbetet, förutsatt att man kan identifiera dessa fel. (Johansson 2007, 6)

Systematiska litteraturöversikter har under senare tid blivit den vanligaste formen av litteraturöversikter. Även om en litteraturöversikt är systematisk, säger det ingenting om kvaliteten utan endast vilken typ av översikt det är -det finns både kvalitetsmässigt goda och dåliga systematiska litteraturöversikter. (Johansson 2007, 7)

4.2 Andra typer av litteraturöversikter

Förutom tidigare nämnda systematisk litteraturöversikt, finns det även andra typer av översikter, dessa är bland annat Scoping review (eller översiktsstudie) och integrerad litteraturöversikt. Tillföljande kommer jag att kort redogöra för dessa två typer av översikter.

Att göra en integrerad litteraturöversikt innebär att man använder sig av olika typer av källor i sin analys det vill säga såväl kvalitativ som kvantitativ data. En integrerad litteraturöversikt är en metod som skall utföras och även redogöras för stegvis. (Rapeli 2017, 252-253) vilket också gäller för systematiska litteraturöversikter.

Integrerad litteraturöversikt är den enda metoden som tillåter att man använder alla typer av artiklar, också andra litteraturöversikter i analysen (Whittemore och Knafl 2005, 546). En integrerad litteraturöversikt går, att precis som systematiska litteraturöversikter, utföra på lite olika vis. Bland annat beroende på i hur många steg som man vill utföra översikten på. En möjlighet är att utgå ifrån en process som består av fem olika steg. Dessa fem steg utgörs av att identifiera ett forskningsproblem, söka litteratur, utvärdera data, analys och slutligen presentation. (Whittemore och Knafl 2005) I en integrerad litteraturöversikt använder man alla typer av forskningsdesigner, som kvalitativ och kvantitativ forskning och även andra litteraturöversikter. Integrerad litteraturöversikter sammanställer relevant forskning från ett väldigt brett underlag, eftersom alla typer av forskning används. Man använder både teoretisk och empiriska studier, detta innebär att denna typ av litteraturöversikt är mycket tidskrävande (Flinckman och Salanterä 2007, 84-85). Skillnaderna mellan integrerad litteraturöversikt och systematisk litteraturöversikt är därmed inte särskilt stora, det är snarare en fråga om vilka typer av studier man inkluderar och vilka beskrivningar som man följer.

En scoping review -studie kunde beskrivas som en lättare form av systematisk litteraturöversikt, med tydliga drag av systematik. Det som skiljer scoping reviews från systematiska litteraturöversikter är att den förstnämnda oftast har ett bredare underlag och att detta bredare underlag fås genom att inkluderingskriterierna därmed är mindre strikta (Peters m.fl. 2015). En scoping review skiljer sig framförallt på två punkter gentemot en systematisk litteraturöversikt. Det första som skiljer är att forskningsfrågorna vid en systematisk litteraturöversikt är tydligt avgränsade och smalare medan forskningsfrågorna vid en scoping review oftast är bredare. Den andra stora skillnaden mellan dessa två översikter är inkluderingskriterierna. Vid en systematisk litteraturöversikt är avgränsningskriterierna tydligt framtagna på förhand medan kriterierna vid en scoping review ofta lever och ändras under processens gång. (Armstrong m.fl. 2011, 147-148)

4.3. Vilken typ av litteraturöversikt

För att försöka bestämma vilken typ av översikt som gäller för den här pro gradu-avhandlingen skulle jag påstå att när det gäller själva litteratursökningen, har mitt tillvägagångssätt varit systematiskt. När jag har gjort sökningarna har jag på grund av det stora antalet databaser inte haft möjlighet att använda mig alla som finns att tillgå. I de databaser som jag använt har sökningarna som jag har utfört dock, enligt min bedömning varit väl genomförda.

När det sedan gäller själva redovisningen och den visuella framställningen finns det brister, åtminstone i jämförelse med till exempel Jäppinens studie (2012). Dock behöver redovisningen av tillvägagångssättet, inte innebära att själva översikten är systematisk. Jäppinens studie uppfyller, enligt min bedömning kriterierna för en systematisk litteraturöversikt. För att sammanfatta, har min studie drag av alla dessa typer av översikter men med tanke på hur mina forskningsfrågor är formulerade och att jag i mina inkluderingskriterier har valt att inte ta med andra litteraturöversikter, kommer jag på basis av det att anse att datainsamlingen har varit systematisk i den här pro gradu-avhandlingen. Det som man kan ifrågasätta, när det gäller systematiken är min användning av sökordet flykting och det faktum att jag inte helt har uteslutit artiklar som även behandlar invandrare. Detta innebär att artiklar som endast nämner ordet flykting men inte i enbart handlar om flyktingar finns med i urvalet.

Att genomföra en systematisk litteraturöversikt är någonting som för mig varit väldigt främmande, och processen har kantats av stor osäkerhet. Jag började med att läsa Jäppinens (2012) pro grad-avhandling för att få en uppfattning om hur en avhandling med valda forskningsmetod skall se ut. Den första känslan när jag hade studerat Jäppinens avhandling var en känsla av panik, detta eftersom min egen förmåga när det gäller att vara systematisk och strukturerad är aningen

bristfällig. Men valde att ta processen med att skriva pro-gradu-avhandlingen som en systematisk litteraturöversikt som en utmaning som jag kommer att lära mig av. Före jag bestämt mig för att faktiskt genomföra en systematisk litteraturöversikt, var min ursprungliga plan att intervjua flyktingar som spelar fotboll i både Österbotten och huvudstadsregionen. Eftersom det visade svårt att få respondenter blev jag tvungen att finna andra metoder. Följande steg var att finna lämpliga databaser och artiklar. På grund av stor osäkerhet blev jag tvungen att pröva mig fram när det gäller sökningarna, och jag gjorde flera sökningar innan jag fann ett sätt som jag kände mig trygg med. När jag fått mitt material blev följande steg att analysera det utgående från mina forskningsfrågor för att på basen av det försöka dra slutsatser om hur fotbollen kan fungera som ett verktyg i integrationsprocessen.

5. Genomförandet

Till följande kommer jag att redogöra för själva litteraturöversikten. Det vill säga vilka sökord, avgränsningar och inkluderings och inkluderingskriterier som jag har använt mig av. Att redogöra noggrant för hur jag har gått till väga och vilka beslut jag har fattat under processens gång är viktigt för att kunna utvärdera denna pro gradu- avhandlings tillförlitlighet (Pudas-Tähkä och Axelin, 2007, 53). Nedan redogör jag för de val och beslut som jag har gjort under materialinsamlingsprocessen.

5.1. Sökord

Att hitta och bestämma sökord för en systematisk litteraturöversikt är av stor vikt för slutresultatet. Eftersom målsättningen är att sammanställa all aktuell forskning, borde man hitta sökord som är så breda som möjligt. Samtidigt borde sökorden vara så exakta som möjligt för att svara på de forskningsfrågor man har. Eftersom mitt personliga intresse är fotboll, valde jag fotboll i stället för idrott eller sport som det ena sökordet. En annan för del med att välja en specifik sport i stället för sport generellt sett, är att man får en tydlig avgränsning till materialet.

Det andra sökordet som valdes är flykting (refugee). Den här termen är viktig att reflektera över eftersom mitt forskningsintresse är fotboll som integrationsform; Den här termen borde på något sätt beskriva flykting eller invandrare och integration. Den första tanken i forskningsprocessen var att använda termerna integration och fotboll. Problemet med termen integration är att den kan användas inom många discipliner. Därmed blir den termen som sökord mycket bred och mångfasetterad. Således behövdes det en mera specifik term. Ett annat alternativ hade varit att använda fler än två sökord. Till exempel ”integration + flykting + fotboll”. Med flera sökord riskerar sökningen att bli så specifik att viktiga träffar

uteblir på grund av det. Ett annat alternativ vore att använda ett sökord som tydligare anger att det handlar om integration av människor. Ett sådant kunde till exempel vara ackulturation (acculturation). Förarna om jag hade använt mig av ackulturation är att det är nyare ord än integration och därmed inte lika allmänt förekommande. Enligt min egen uppfattning är integration det mest allmänna termen när det gäller flyktingar och invandring. I den här pro gradu-avhandlingen är jag intresserad av hur fotboll kan hjälpa flyktingar att integreras, därför valde jag ordena flykting och fotboll som söktermer.

5.1.2. Flykting, invandrare eller asylsökande?

Som sökord för den här litteratursökningen valde jag sökordet flykting (refugee). I flertalet av artiklarna talar man dock i första hand om ”migrants” som inte är samma sak som flykting. I flera av de artiklar som jag har valt till den här pro gradu-avhandlingen pratas det om såväl flyktingar (under refugee status) som invandrare (migrants). I den här pro gradu-avhandlingen har jag inte desto mera skilt på dessa olika kategorier utan valt att ta med artiklar som redogör för såväl flyktingar, invandrare samt asylsökanden; även om jag i min sökning använde termen flykting, har det trots det kommit träffar som inte specifikt behandlar flyktingar. Vad som är orsaken till att det finns ett ganska stort antal artiklar som inte specifikt handlar om flyktingar är svårt att avgöra. Dock har jag haft som krav att det tydligt skall framgå att det handlar om att integrera personer in i en ny kultur och att alla artiklar behandlar människor från sådana länder som kan anses vara flyktingländer. Med flyktingländer avses sådana länder som man ofta flyttar ifrån som flykting. Av den orsaken valde jag att i sista stund ta bort en artikel som behandlar italienska invandrare i Australien. (Ricatti och Klugman 2013)

Några artiklar behandlar såväl flyktingar som invandrare, att dra gränsen mellan dessa är heller inte alltid entydigt. Och många invandrare från flyktingländer befinner sig ofta i ett lika utsatt läge som flyktingar. Det är alltså situationen som

personerna i artiklarna befinner sig i som avgör, om jag har tagit med dessa till min analys eller inte.

Orsaken till att jag har valt att inte skilja på dessa är att i sådant fall hade blivit ett väldigt litet underlag och dels för att jag inte anser att det spelar desto större roll eftersom det i alla artiklar tydlig behandlar integration och att det rör sig om människor som alla är i jämförbara situationer med flyktingar. I de artiklar som jag har använt i analysen är det således frågan om både flyktingar och invandrare. Dock har jag haft som krav att integrationsbehovet skall finnas i artiklarna. Därmed kommer de sökord som används att vara flykting och fotboll, det vill säga "Refugee" och "Football". Sökningarna gjorde med hjälp av trunkering vilket innebär att man inte bestämmer slutet på ordet, alla ändelser och böjningar av sökorden kommer därmed fram i resultatet.

5.1.3 Val av databaser

För att få ett brett underlag som möjligt har jag när jag undersökte lämpliga databaser att använda mig, försökt finna databaser med olika profiler och fokusområden. Databaser väljs utgående från sådana som finns att tillgå via Helsingfors universitets biblioteks hemsida och därifrån väljs databaser som finns under fältet för socialt arbete. De databaser som finns under socialt arbete är ASSIA (Pro Quest), Ageline (Ebsco), Julkari (social och hälsovårdsministeriet) samt Social Services Abstract (Pro Quest). Eftersom Julkari är en inhemsk databas togs den bort. Ageline fokuserar på äldre och gerontologi och var därför inte heller relevant. Både ASSIA och Social Services Abstract finns inom Pro Quest – basen; således gjorde jag en sökning på Pro Quest där både ASSIA och Social Services Abstract finns med. På det här sättet slipper man också problemet med dubletter. Den här avhandlingens tema är integration som kan förutom socialt arbete också kopplas till sociologi och socialpsykologi. Därför väljs också en databas från det området från Helsingfors Universitets bibliotek.

Databaserna inom sociologi och socialpsykologi är flera än under socialt arbete. En del är identiska och några tillhör Pro Quest, så de väljs bort. De som finns kvar

är till stor del fokuserade på ett visst tema som till exempel alkoholforskning eller antropologi. Den databas som väljs är därför SocIndex with full text (Ebsco). Denna väljs eftersom den presenterar en bred bas från olika discipliner samt att den inte tillhör Pro Quest -basen. Eftersom antalet träffar med att endast välja SocIndex hade varit litet valde jag också att ta med en annan databas, nämligen Academic Search Complete (Ebsco).

Utöver dessa fyra databaser från Ebsco och Pro Quest väljs också en tredje femte databas från en annan plattform. Den tredje basen som väljs är Scopus (Elsver). Denna bas väljs eftersom i inledningen av den här avhandlingen gjorde jag litteratursökningar via sökmotorn som finns på Helsingfors universitets bibliotek. Då var Scopus den databas som hade flest träffar med mina sökord.

5.1.4 Inkluderingar och avgränsning

För att få fram mitt material till analysen av min pro gradu-avhandling har jag använt mig av både tekniska och praktiska metoder. De tekniska består av de avgränsningar som databaser kan utföra. De tekniska avgränsningen består av att först välja vilka årtal som skall inkluderas. Jag valde att ta med artiklar som är publicerade mellan år 2010- 2016. Årtalet 2010 väljs eftersom det var ungefär vid den tiden som den pågående flyktingkrisen fick sin början. På så sätt hoppas jag att få träffar som har uppkommit som en följd av det stora antalet flyktingar som har behov av integration, på grund av pågående flyktingkris. År 2016 väljs eftersom det var det tydligaste sättet att avgränsa materialet. Eftersom jag gjorde mina sökningar på våren 2017 ville jag få med alla artiklar från 2016, för att få med den senaste forskningen. Att välja alla artiklar som publicerats fram till datumet för sökningen hade inte varit försvarbart eftersom sökningarna inte gjordes vid samma tidpunkt. Sökningarna på de olika databaserna genomfördes under försommaren 2017, närmare bestämt i maj och juni. Andra inkluderingskriterier som utförs tekniskt via databaserna är att artiklarna måste

vara skrivna på engelska och det redan i abstraktet framgår att artikeln behandlar på vilket sätt fotboll kan stödja integrationsprocessen. Vidare måste alla databaser och artiklar som väljs vara sådana som är tillgängliga via Helsingfors universitets biblioteks avtal och licenser. Kravet på att samtliga artiklar skall vara tillgängliga via Helsingfors Universitet tjänster är ett sätt att avgränsa materialet, samtidigt som det också innebär begränsningar. I mitt material, bestående av 27 vetenskapliga artiklar, finns det en som endast abstraktet är tillgängligt. Detta trots att den finns på en databas (Taylor and Francis) som ingår i Helsingfors Universitets utbud. Denna artikel (Purusha 2016) ingår därför bland de som jag inte har använt mig av i analysdelen. Orsaken till att jag har valt att enbart använda mig av sådan artiklar som Helsingfors Universitet har i sitt utbud är främst ekonomiska. Att köpa rättigheter via olika databaser skulle medföra stora utgifter.

Övriga avgränsningar som jag gjorde tekniskt är att exkludera sådana artiklar som inte är referensgranskade. På så sätt borde samtlig träffar vara av god akademisk standard och således tillförlitliga. En avgränsning som däremot inte görs är att specificera var i texten som sökorden skall finnas. Att specificera till exempel att sökorden skall finnas i abstrakten hade gett ett mindre antal träffar, men samtidigt hade till exempel sådana artiklar som nämner till exempel ordet sport i abstraktet medan i texten också diskuterar om specifikt fotboll fallit bort.

Efter att de tekniska valen gjorts finns det 37 artiklar som uppfyller de krav som gjorts via databaserna. Från Ebsco-baserna fanns endast sådana artiklar som också fanns i Scopus. För att göra resultaten mera hanterbart och inte ta in fler databaser än nödvändigt valde jag att utesluta de baserna. Dessa 37 artiklar avgränsas sedan ytterligare genom att jag noggrant läses i genom hela artiklarna för att kunna exkludera sådana artiklar som inte är relevanta med tanke på mina forskningsfrågor. Artiklar som är gjorda som litteraturöversikter tas också bort. En tabell över de artiklar som tas bort i det här skedet finns som bilaga (Bilaga 2).

En av dessa artiklar var inte tillgänglig via Helsingfors Universitet, och därmed kunde endast abstrakten läsas. Denna artikel tog jag därför inte med till analysen.

Som ett resultat av detta består det slutliga materialet av 17 artiklar. De artiklar som i det här sista skedet avskrivs är sådana som inte helt överensstämmer med kriterierna, till exempel artiklar som handlar om hur fotboll har använts i arbetet med marginaslierade eller på andra sätt socialt utsatta men som inte är flyktingar eller från flyktingländer.

Tabell över sökningarna

Datum för sökning	plattform	Databas	sökord	träffar	Träffar efter avgränsning*	Övrigt
9.5.2017	Elsevier	Scopus	refuge*and footba*	576	35	Övriga avgränsning** subject area: Social science
24.5.2017	Ebsco	Academic serch complete + SOC index with full text	refuge*and footba*	100	-	Efter avgränsningar fanns det bara dubletter från scopus
12.6.2017	Pro quest	ASSIA + Social Services Abstracts	refuge*and footba*	90	2	

* Avgränsningarna var artiklar mellan år 2010-16 som skall vara skrivna på engelska och artiklarna skall också vara referensgranskade.

** På grund av det stora antalet träffar på scopus så avgränsades den med att bara välja artiklar från det socialvetenskapliga fältet

5.2 Presentation av artiklarna

Till följande kommer jag att kort presentera de 17 artiklar som har använts som material för den här pro gradu-avhandlingen. De artiklar som jag har använt skiljer sig från varandra på flera olika sätt. Den väsentligaste skillnaden är kanske grad av relevans för studien. Även om alla de 17 artiklar som jag använder är relevanta, varierar graden av relevans mellan dessa artiklar. Jag har valt att dela in relevansgraden i en tregradig skala där 1 anger högst grad av relevans. Antalet artiklar med relevansnivå 1 är 9, antalet av relevans nivå 2 är 7, antalet med 3 och därmed lägst relevans nivå är en (1). Indelningen har gjorts för att enklare få fram teman som är viktigare för mig. Detta innebär också att från artiklar med högre relevansnivå finns mera material i min analys.

De bedömningskriterier som jag har använt mig av när det gäller att avgöra hur väl artikeln stämmer överens med mina forskningsfrågor är: 1) Kommer det tydligt fram i artikeln att det är frågan om flyktingar eller personer från flyktingländer? 2) På vilket sätt har fotbollen använts, det vill säga rör det sig om så kallad parkfotboll eller organiserad fotboll? Med tanke på att organiserad fotboll innebär en större organisation är det enklare att få en objektiv bedömning av på vilket sätt fotbollen har fungerat som en integrationsfaktor. 3) Fotbollens relevans i artikeln, handlar artikeln enbart om fotboll eller rör det sig om klubbar och föreningar som också sysslar med andra sporter än just fotboll? I och med att jag väljer att ta med artiklar som också behandlar andra sporter är att jag vill se hur viktig fotbollen är, i integrationsprocessen.

Den geografiska spridningen på dessa 17 artiklar är stor, och det innebär att man får en inblick hur man ser på fotboll som integrationsform i olika världsdelar och länder. Med geografi avser jag här alltså i vilka länder som artiklar tar plats i. Alla artiklar är från antingen Europa, USA eller Australien, någon värst stor spridning är det inte frågan om. Antalet artiklar som behandlar Australien är två, medan en kommer från USA. Resterande 14 är alla anknutna till Europa med en stor majoritet bestående av artiklar som behandlar fotboll på de Brittiska öarna.

Detta är i sig inte så konstigt med tanke på fotbollens popularitet i de trakterna. En tabell över de artiklar som jag har använt som material finns som bilaga (Bilaga 1).

6. Analysmetod

För att kunna analysera mitt forskningsmaterial har jag valt innehållsanalys som metod. Innehållsanalys innebär precis som namnet säger att man analyserar innehållet i sin text. På ett mera djupgående sätt kunde man säga att innehållsanalys innebär en analys av text, bilder eller ljudupptagningar (Denscombe 2011, 307). Innehållsanalys är en analysmetod som sammanställer materialet och placerar in det i olika kategorier. (Jacobsen 2010, 146)

Det första steget i innehållsanalys innebär att man väljer texten som skall analyseras, urvalet bör vara tydligt avgränsat (Denscombe 2011, 307). I mitt fall utgörs det av de 17 vetenskapliga artiklarna som jag har fått fram genom de avgränsningar som jag har använt mig av.

Följande steg i analysprocessen blir att dela in texten i mindre delar för att göra den lättare att hantera och analysera (Denscombe 2011, 307). Man söker alltså efter delar som påminner om varandra i olika texter och berättelser, detta kallas för tematisering (Jacobsen 2010, 146). Detta sker i min analys genom att identifiera de områden som behandlar sådana teman som besvarar mina forskningsfrågor. Jag valde att skriva ut dessa 17 artiklar för att kunna sträcka under och ringa in sådana stycken som tangerar mina forskningsfrågor.

Som tredje etapp handlar det om att ur de mindre delarna finna verkliga ”nyckelord” det vill säga de enheter eller textavsnitt som är relevant och därmed kan ge svar på de forskningsfrågor som jag har valt (Denscombe 2011, 307). Det här steget utgörs enligt Jacobsen (2010, 146-149) av det som kallas för kategorisering. Kategorier som är väsentliga i mitt fall är hur fotboll har använts i integrationsarbetet, hur artiklarna diskuterar integration samt hur det kan kopplas till de områden som Ager och Strang anser vara väsentliga i integrationsprocessen.

Syftet med kategorisering är att man knyter samman olika delar av en text med motsvarande delar i de andra intervjuer eller artiklar som man använder och på så sätt skapar kategorier. Det vill säga nyckelord sammanlänkas med samma eller liknande nyckelord från andra artiklar.

Den fjärde delen innebär att binda samman de nyckelord som man har identifierats i den föregående delen av analysen med de som man vill undersöka. Det vill säga mina tre forskningsfrågor som är relaterade till fotboll som integrationsform. En väsentlig aspekt ligger här i att knyta i hop rätt teman med rätt forskningsfråga. (Denscombe 2011, 307)

Med tanke på mina forskningsfrågor, som handlar om hur fotboll används som integrationsform, artiklarnas syn på integration och dessutom hur de kan kopplas i hop med de 10 indikatorer som Ager och Strang redogör för, måste materialet analyseras på lite olika sätt. När det gäller mina två första frågor är det till stor del frågan om materialbaserad innehållsanalys. Den tredje frågan som är kopplad till Ager och Strangs indikatorer är sedan mera lämpad att analysera med teoribaserad innehållsanalys. Materialbaserad innehållsanalys innebär att man analyserar materialet utgående en trestegsprocess som består av att finna relevant material, kategorisering och slutligen knyta det till teorier eller i mitt fall forskningsfrågor. (Tuomi och Sarajärvi 2018, 91). Denna process är i stort sätt den samma som Denscombe (2011) och Jacobsen (2010) redogör för.

Min tredje forskningsfråga, gällande Ager och Strangs modell lämpar sig bäst att analysera med en teoretisk utgångspunkt. Teoribaserad eller deduktiv innehållsanalys innebär att man testar sitt material mot tidigare exciterande teorier. (Tuomi och Sarajärvi 2018, 95) Mitt fall sker det som sagt med hjälp av Ager och Strangs integrationsindikatorer. Skillnaderna mellan dessa två metoder är främst tillvägagångssättet; slutresultatet kan vara det samma. Vid materialbaserad innehållsanalys strävar man till att skapa nya helheter ur redan befintligt material, medan man vid teoribaserad undersöker hur väl ens material stämmer överens med teorier. (Tuomi och Sarajärvi 2018. 95-98)

7. Etiska överväganden

Oberoende av vilken typ av forskning det rör sig om finns det en rad olika etiska aspekter att beakta. Dessa skiljer sig dock i från varandra beroende vilken typ av forskning det är frågan om. Vid samhällsforskning bör man åtminstone beakta dessa tre forskningsetiska principer. 1) deltagarnas rättigheter samt värdighet måste respekteras. 2) deltagarna skal inte riskera att skada sig varken fysiskt eller psykiskt. 3) som forskare skall man arbeta på ett ärligt sätt som inte äventyrar deltagarnas integritet (Denscombe 2009, 193). Eftersom en litteraturöversikt består av tidigare publicerad forskning, är det en mycket svår uppgift att bedöma hur väl dessa etiska aspekter har uppfyllts när materialet till forskningsartiklarna har samlats in av för mig okända personer. Eftersom jag inte direkt kan påverka hur väl artiklarna i mitt material uppfyller de etiska kraven, måste jag vara säker på att jag bara använder mig av sådana artiklar som håller god etisk kvalitet. Jag använder mig endast av vetenskapliga artiklar som blivit publicerade i vetenskapliga tidskrifter, så de bör uppfylla de etiska kraven. Även om dessa tre forskningsetiska principer inte direkt påverkar min studie, finns det andra aspekter som jag måste reflektera över.

När det kommer till litteraturöversikter är det framför allt frågor kring min position som skribent som är viktig att reflektera över. Den makt som jag som skribent har över mitt material är stort. Dels så bestämmer jag urvalskriterierna och dels så är det på basis av min tolkning av artiklarna som avgör om de kommer med till analysen till den här pro gradu- avhandlingen eller inte.

En annan typ av maktsituation kommer fram när det gäller tolkning och förståelse av artiklarna. Eftersom jag kommer att använda mig enbart av engelskspråkiga artiklar, innebär det att jag kommer att använda ett språk som inte är mitt modersmål. Även om engelska är ett språk som jag anser mig behärskar, finns det risker att man missar detaljer och nyanser när man översätter från ett annat språk. Orsaken till att jag har valt engelskspråkiga artiklar är att jag vill få ett så brett urval som bara är möjligt. Hade jag använt mig av svenskspråkiga artiklar hade urvalet blivit snävt och knappast anses varken systematiskt eller representativt för en pro gradu-avhandling.

Enligt Jacobsen (2010, 37-38) skall resultatet av en forskningsstudie alltid redogöras för på ett korrekt sätt. Om man skall tolka detta fullkomligt, innebär det att man borde redovisa för precis allt som är av relevans för ens forskning. Det vill säga alla citat och varje kolumn i olika tabeller och diagram borde återges exakt och fullständigt. Detta är naturligtvis inte möjligt att genomföra men man borde sträva till att återge materialet så korrekt som det bara är praktiskt genomförbart.

Ett typiskt forskningsetiskt problem när det gäller litteraturöversikter är rätten att använda materialet på det sätt jag önskar. Detta innebär dels att författarna till de artiklar som jag använder har samlat in sitt material på ett etiskt korrekt sätt, och att de har fått samtycke av sina respondenter att använda materialet. Den andra delen av det här problemet består av att jag som skribent kan använda materialet på rätt sätt, som till exempel korrekta källhänvisningar. (Ääri och Leino-Kilpi 2007, 115)

När det gäller att återge information på ett så korrekt sätt som möjligt har jag reflekterat mycket över på vilket sätt jag hänvisar till de artiklar som jag har använt mig av. I de flesta av artiklarna framkommer det, förutom den information som säger i vilken tidskrift som artikeln är publicerad i, att artiklarna har tidigare publicerats elektroniskt. I hänvisningarna har jag använt det årtal som artikeln blev publicerad i gällande tidskrift, inte alltid samma som året när artikeln skrevs.

8. Resultat

Till följande kommer jag att redogöra för mina resultat. Resultatet har uppkommit på basen av de 17 artiklar som jag har använt i den här pro grad-avhandlingen. Analysen är indelad i tre olika delar, indelningen görs på basis av mina tre forskningsfrågor. I detta kapitel lyfter jag alltså fram enbart sådan information som behandlas i artiklarna. Förutom att besvara mina tre forskningsfrågor kommer jag också att till sist lyfta fram kritik mot fotboll som integrationsform, som framkom i artiklarna.

8.1. Hur har fotboll använts som integrationsverktyg

Som inledande del av avhandlingen resultatet kommer jag att beskriva på vilket sätt fotboll har använts som integrationsform i mitt material. Det vill säga vilka former av fotboll har använts i artiklarna. Med former menar jag vilken typ av verksamhet som fotbollen är uppbyggd kring. Jag kommer att beskriva tre olika typer av verksamhetsformer som kan identifieras i artiklarna. Dessa tre grupper har jag valt att kalla ”organiserad fotboll”, ”parkfotboll” och ”åskådare”. I det här

kapitlet strävar jag till att belysa på hur många olika sätt som fotbollen kan användas i integrationsprocessen och vilka utmaningar som finns i den här formen av integration. Att beskriva hur sporten fotboll har använts som ett verktyg för integration är inte en helt problemfri process eftersom det inte diskuteras så mycket och det som framgår är istället vilken typ av lag eller förening som det handlar om. Att hitta kopplingen mellan fotbollen och integrationsarbete är inte helt tydligt i alla artiklar.

Med organiserad fotboll avser jag sådan fotboll som bedrivs genom någon förening eller klubb. Det behöver inte vara en fotbollsförening uttryckligen men det skall vara någon slags organisation eller grupp som på något sätt organiserar det hela. Däremot spelar det ingen roll om det handlar om vuxna eller barn och unga.

Den största gruppen här är otvivelaktigt organiserad fotboll, vilket i sig inte är konstigt eftersom strukturerna som organiserad fotboll innebär gör det lättare att undersöka, då det finns en organisation bakom det hela.

Det som jag har valt att kalla till parkfotboll är således den organiserade fotbollens motsvarighet. Med det här vill jag lyfta fram fotboll som inte annars syns. Man kunde lika bra kalla det här för social fotboll, det vill säga här har man inga ambitioner att bli proffs. En del artiklar diskuterarutvecklingen från parkfotboll till organiserad fotboll. Dessa artiklar har jag valt att kategorisera under organiserad fotboll eftersom det är på det stadiet de befinner sig då artikeln skrevs. Parkfotboll beskriver dock inte enbart omfattningen: -organiserad fotboll kan ta plats också i parken men parkfotboll som begrepp i det här sammanhanget är inte organiserad fotboll.

I den sista delen kommer jag att behandla sådana artiklar där man inte spelar själv utan följer med antingen via olika medier eller så från läktarplats. Den här typens fotbollsutövning ter sig på lite annorlunda sätt än de två övriga grupperna eftersom den fysiska biten, det vill säga fördelen med att motionera och röra på

sig, inte finns med här. Däremot är den sociala delen både inkluderande och exkluderande, minst lika stark på läktaren som på planen (Hodges 2016).

8.1.1 Organiserad fotboll

Eftersom antalet artiklar som behandlar organiserad fotboll är överlägset den största kommer jag i det här skedet dela in analysen geografiskt. Detta gör jag för att eventuellt kunna upptäcka skillnader mellan olika länder, men framförallt olika världsdelar. Största delen av artiklarna tangerar på något sätt de Brittiska öarna. Så att få ett tillräckligt brett, sett till geografiska skillnader är svårt.

Greenside Schoolboys är verksamma bland arbetarklassen i Dublin, Irland. På de Brittiska öarna är det vanligt att skolan har egna lag som en slags eftermiddagsverksamhet, men som också strävar till att nå resultat. Men i övrig är laget som vilket som helst där det finns spelare från många kulturer. I klubben fans vid tiden för studien 5 pojkar med flyktingstatus, de kom från länder som Demokratiska Republiken Kongo, Nigeria och Elfenbenskusten. Dessa pojkar hade lämnat sina hemländer som 4-10 åringar. Med hjälp av fotbollen har bland annat en av pojkar fått ett större självförtroende som också syns i situationer utanför fotbollsplanen. Ett ökat självförtroende har lett till att han också vågar närma sig nya människor och därmed fått ett större socialt nätverk. (Mauro 2016)

Ett annat lag som också har basen i Dublin är Insaka Football Club (FC). Denna klubb riktar sig också till skolungdomar, men drivs inte av någon skola. Spelarna kommer främst från Afrika men också till viss del från Östeuropa. Det speciella med just Insaka FC är dels deras prat om disciplin som jag redogör djupare för under min tredje forskningsfråga. Det andra som lyfts fram i artikeln är området som de tränar och spelar på. Platsen kunde beskrivas som ett område som icke tolerant, med detta menas att rasismen har fått väldigt starkt fotfäste där och att ett

lag bestående av afrikaner och östeuropéer ses som icke välkomna inkräktare. Det är också bland annat därför som föreningen så starkt betonar disciplin, tanken är att händelserna på planen skall förbereda spelarna för det verkliga livet. Fördomar och rasism finns både inom fotbollen och utanför. Tack vare disciplin och självkontroll låter spelarna sig inte provoceras och därmed har risken för att hamna i problem minskat. Ett exempel på detta är från deras träningar när en troligen berusad man kommer fram till planen och skriker att ”ni borde åka hem till era länder”. Den första reaktionen hos en av spelarna med flyktningbakgrund är att störta fram mot mannen för att ge respons på rasismen, antingen fysiskt eller verbalt. Som ett svar på den här reaktionen lugnar både spelare och tränare ner spelaren, genom att påminna honom att inte låta sig påverkas av provokationen och koncentrerar sig på fotbollen. (Mauro 2013)

Meadebrook Cavaliers är en förening i Leicester, England, som egentligen inte skiljer sig så mycket ifrån Insaka FC och Greenside Schoolboys. Den egentliga skillnaden är att Meadebrook Cavaliers är ett lag för vuxna, medan de två andra riktar sig till barn och unga. Laget har utvecklats från ett hobbylag till att i dag spela i en amatörliga, dock bör man vara medveten om att amatöرنivån i England är betydligt högre än här i Finland. Meadebrook Cavaliers äger till exempel sin egen arena, vilket ytters få klubbar i Finland gör. Laget grundades av afrikanskaribiska unga män för över 40 år sedan. (Campbell och Williams 2015, 2016)

Till näst två föreningar eller lag betonar integrationsarbetet betydligt tydligare än Meadebrook Cavaliers och Greenside Schoolboys. Hassan och McCue (2013) behandlar två lag, ett i Irland (Sports Against Racism Irland, SARI) och ett i Nordirland (World United). Att kalla dessa två för enbart föreningar eller lag är kanske inte helt rättvist, de kunde kanske bäst beskrivas som organisationer. Organisationerna har grundats enbart för invandrare och flyktingar och med syftet att motverka rasism, till skillnad från de tidigare som har grundats av invandrare eller flyktingar. Det är vanligt att lag har spelare från andra länder, men i och med att dessa lag är grundade av flyktingar eller invandrare blir de eventuellt mera intressant för forskare. Medan de andra lagen som jag hittills har behandlat i

huvudsak fokuserar på resultatdriven fotboll, ser dessa organisationer fotboll i ett större perspektiv. Den ena av dessa två organisationer, SARI använder sig också av andra sporter än fotboll. Ett perspektiv som ytterligare gör jämförelsen mellan dessa två organisationer, i Irland kontra Nordirland är historien. Förhållandet dessa två länder har ur ett historiskt perspektiv varit minst sagt spänt, på grund av religiösa strider mellan protestanter och katoliker.

I Polen och närmare bestämt Warszawa finns det en fotbollsliga eller serie som drivs av en icke statlig organisation. Mayblin (m.fl. 2016) anser att fotboll lämpar sig mycket bra som en sport för att skapa kontakter, detta eftersom sporten anses vara transnationell och dess språk är internationellt, det vill säga alla vet vad fotboll är. I artikeln framgår det inte vilken organisation som driver ligan, annat än att det rör sig om en så kallad tredje sektorn förening eller icke statlig organisation (från engelskans Non Governmental Organisation, NGO). Ligan är på det sättet, speciell eftersom det inte krävs någon form av registrering för att delta. Krav på registrering är vanligt de flesta serier, åtminstone sådan som är drivna av regionala, nationella eller internationella fotbollsförbund. Orsaken till att man har valt att driva ligan utan krav på registrering är att man vill att tröskeln att delta skall vara så låg som möjligt. Eftersom ligan riktar sig till flyktingar och invandrare, finns risken att det bland möjliga intresserade spelare och lag finns spelare som inte har uppehållstillstånd. Även om man har ett giltigt uppehållstillstånd, kan tröskeln och rädslan att anmäla sig till en liga eller ett lag vara hög. En orsak till detta kan vara att man inte litar på myndigheter och därmed inte vill ge ut namn och personnummer till okända. Rädslan att registrera sig är inte något som spelarna lyfte fram, utan snarare en teori som grundarna av ligan står för. Ligan är inte specifikt ämnad för invandrare och flyktingar utan också polacker får delta, på så sätt skapar man en plattform för möten mellan människor från olika kulturer.

Tillföljande en koll på läget i Australien. I Australien är fotboll inte lika populär som i Storbritannien, där den är självklar etta. Även samhället ser också eventuellt annorlunda ut än vad fallet är i Storbritannien. Det finns såväl likheter som

skillnader i jämförelse med de europeiska artiklarna. Johns (m.fl. 2014) och Spaaij (2015) beskriver båda sådana verksamhetsformer anknutna till fotboll som integrationsverktyg som bäst kan liknas vid SARI och World United. Spaaij (2015) har studerat Community football som kan likställas med SARI:s verksamhet men i betydligt mindre skala. Community football saknar likheter i Finland och i många andra länder. Det är främst ett fenomen inom det brittiska kungaväldet och kunde beskrivas som ett sätt för fotbollsklubbar och eventuellt också andra idrottsföreningar att ge tillbaka någonting till samhället. Community football är en slags form av social fotboll som drivs av fotbollsklubbar. Idén med Community football är att ge barn och ungdomar som inte annars skulle ha möjlighet, på grund av olika faktorer att spela i ett lag. Orsakerna, som framkommer till att alla barn inte har möjlighet att spela i ett lag är främst ekonomiska. Många fotbollsklubbars avgifter är ofta höga och med hjälp av community football får alla, oberoende av bakgrund och färdigheter som spelare en chans att representera ett riktigt lag.

Western Bulldogs (Johns m.fl. 2014) är en fotbollsförening som är verksam i Melbourne, Australien, och som förutom så kallad vanlig fotboll även driver programmet "More than a game". Programmet drivs i samarbete med bland annat staden och staten, som finansierar programmet. "More than a game" fokuserar främst på libanesiska flyktingar i staden, men välkomnar också andra flyktingar. Det som programmet försöker att lära ut är främst disciplin, i likhet med Insaka FC i Dublin.

Jeanes (m.fl. 2015) fokuserar inte på ett specifikt lag, till skillnad från de flesta andra artiklarna. Genom intervjuer med flyktingar från olika lag och föreningar har man samlat deras upplevelser och uppfattningar gällande hur det är att utöva idrott i Australien som flykting. Artikeln är en del av större projekt, och till artikeln har man bland annat intervjuat 12 personer som arbetar med frågor relaterade till idrott som integrationsform. I en av dessa intervjuer framkommer att klubbar i Australien borde vara bättre på att integrera. Respondenten lyfter fram att klubbarna borde vara mera välkomnande och visa större förståelse för människor från andra kulturer. Ett annat problem som lyfts fram i artikeln är den

rasism som flyktingar och invandrare utsätts för, både inom sportens område och i samhället i övrigt.

Segrar i fotbollsmatcher kan också bidra till att man upplever sig som en del av samhället och därmed integrerad. Det som sker när ett så kallat flykting -eller invandrarlag vinner över ett lag som man kan definiera som typiskt icke mångkulturellt lag kunde beskrivas som existensberättigande. Ett exempel på det här är när ett lag bestående av illegala invandrare från Honduras som befann sig i USA besegrade ett amerikanskt lag. Denna seger gav det upphov till känslor som att vi är bättre än dem och också hör hemma här, segern gav dem en egen plats i samhället som de befinner sig i (Stodolska och Tainsky 2015). Liknande slutsatser drar också Mauro (2016) i sin studie över skolpojars fotbollsligor i Dublin, där det handlar om olika områden inom staden istället för olika länder. När lag från områden med lägre social klass, dessa områden består oftare av lag med större etnisk spridning vinner över lag från bättre områden. En seger över ett lag från ett ”bättre Område” ger en stark känsla av man rättfärdigar sin existens. Man känner att man är minst lika bra, om inte bättre än de som anses höra hemma i området.

8.1.2. Parkfotboll

Till följande något om hur det jag kallar för parkfotboll kan stödja integrationsprocessen. Parkfotboll är som tidigare konstaterats icke-organiserad fotboll som spelas enbart för skojs skull och med vänner eller kompisar som befinner sig i liknande situationer. Ramirez (2014) Och Khan (2013) diskuterar två olika invandrargrupper i olika delar av England. Khan (2013) berättar om afganska taxichaufförer som spelar fotboll, men också cricket i Brighton. Taxi-yrket kan vara väldigt ensamt; idrottande erbjuder en arena att umgås på. Dessutom erbjuder fotbollspelandet en motvikt till det, ofta stillasittande

chaufförsyrket. Ramirez (2014) beskriver hur chilenare i London har byggt egen fotbollsplan åt sig som de spelar på. Även chilenare som inte själv är spelare besöker ofta planen för att träffa andra landsmän.

8.1.3. Åskådare

Den sista delen under den här forskningsfrågan behandlar fotboll från åskådarens perspektiv. Precis som när det gäller parkfotboll, är det här ett område som inte på samma tydliga sätt som organiserad fotboll är entydigt att undersöka. De två artiklar som finns under det här området är dessutom sinsemellan så pass olik att det är svårt att jämföra dessa. Stodolska och Tainsky (2015) beskriver hur latinamerikanska migranter förhåller sig till fotboll på tv och det Amerikanska landslaget. Studien har tagit plats på sportbarer som sänder det amerikanska landslagets matcher. Orsaken till att sportbarer har valt är att det är den form som mest anses lika atmosfären och stämningen på arenan, åtminstone är den mera likande än den som uppstår där hemma. De integrerande aspekterna - i likhet med det som jag diskuterade under rubriken parkfotboll - framkommer här vid de möten som uppstår på sportbaren främst med andra invandrare från samma land som en själv. Kontakter med amerikaner uppstår dock också i viss mån på sportbaren.

Ett exempel lite närmare och från Europa står van Sterkenburg (2013) för. Resultaten är på det stora hela likadana som Stodolska och Tainskys (2014) resultat. Den stora skillnaden är egentligen omgivningen. I van Sterkenburgs (2013) fall rör det sig om världsmästerskapet i fotboll 2010 och invandrare och flyktingar som följer med mästerskapet på sportbarer i Nederländerna. Respondenterna som intervjuades kunde identifiera sig med det som spelarna i landslaget känner när det gäller kravnivån, att de måste prestera bättre, också i sammanhang som inte är idrottsrelaterade än en som är född och uppvuxen i Nederländerna. Att detta också framkommer i ett land som Nederländerna som

verkligen är ett land som kan beskrivas som mångkulturellt är aningen överraskande.

8.2. Vilka olika synvinklar på integration framkommer i artiklarna

Integration är som tidigare konstaterats ett mycket omfattande begrepp och kan förstås på olika sätt beroende på vem som definierar begreppet. Hur har man då definierat och diskuterat kring temat integration i de 17 artiklar som jag har analyserat? I de allra flesta av artiklarna pratar man om integration under någon slags benämning, alla använder dock inte termen integration utan man pratar till exempel om att känna samhörighet (belonging). Begreppen är kanske inte helt och hållet synonyma men om man känner stark tillhörighet med det nya landet och dess människor, kan det ses som att man är en del av det landet och därmed kan anses vara integrerad. Att innebörden av begreppet integration är svårtolkat framkommer tydligt när man analyserar artiklarna. Olika definitioner och tolkningar framkommer, men innebörden är i stort densamma.

Till början en kort titt på varför integration över huvudtaget behövs. Theboom (m.fl. 2012) förklarar att behovet av en lyckad integration har blivit allt viktigare. Eftersom allt fler människor tvingas på flykt, på grund av osäkra levnadsförhållanden. Men också för att flyktingar och invandrare tenderar att delta i samhället i lägre grad, än ursprungsbefolkningen. Detta tar syns bland annat genom att flyktingar deltar i lägre grad i hobby och fritidsaktiviteter än människor från det land som de integreras i.

En möjlighet att definiera begreppet eller snarare förstå fenomenet är att integrationen syftar till sammanföra olika grupper med varandra, det vill säga

flyktingar och invandrare möter ursprungsbefolkningen. När sådana här möten uppstår skapas en process av ömsesidigt lärande där dessa grupper lär sig av varandra. Detta innebär att integration är en tvåvägsprocess som kräver engagemang både från samhället och individen som skall integreras. Denna förklaring till begreppet står Mayblin (m.fl. 2016) för i artikeln om fotbollsligan i Polen.

Ramirez (2014) pratar om att genom att känna sig hemma uppstår en form av integration eftersom man känner sig trygg i sitt nya land. Aspekter som skapar känslor av att vara hemma kan uppstå från till exempel en plats. I Ramirezs studie utgörs den här platsen av en fotbollsplan som påminner om de som fanns i respondenternas hemland: ”det (fotbollsplanen) blev som ett lite Chile” säger en av Ramirez respondenter.

Ett annat sätt att närma sig fenomenet integration är att utgå ifrån begreppet samhörighet. Att skapa samhörighet är kanske inte helt det samma som att integrera men begreppen påminner starkt om varandra.

Samhörighet kan beskrivas som en process snarare än ett tillstånd, det handlar om att steg för steg bli mera delaktig i samhället - samhörighet uppstår inte över en natt. Samhörighet kan beskrivas som en känslösam dragningskraft till människor och eller platser (Spaaij 2015).

Samhörighet som uppstår via sport är också en fråga om genus, utgående från samma artikel (Spaaij 2015). Sport anses av en del flyktingkvinnor vara en arena för män, där de har möjlighet att visa sin styrka. Detta skulle kunna innebära att fotboll, och andra sporter skulle i första hand vara ett fungerande integrationsverktyg för män. Orsakerna till varför kvinnor inte i lika stor utsträckning är intresserade av sport är att den i många fall är tävlingsinriktad, vilket inte alltid uppskattas av kvinnor.

Samhörighet kan också definieras som engagemang och lojalitet gentemot människor och samhället i det land som man försöker integreras i. Samhörighet

känner man till det ställe eller samhälle som man känner sig hemma i. Det innebär inte enbart delaktighet utan också att man känner sig sammankopplad med samhället, hävdar Mauro (2016). Att känna sammankoppling är enligt min mening samma sak som att vara integrerad. Samhörighet kan uppstå både i samhället och inom fotbollslaget. Ett sådant exempel lyfter Mauro (2016) fram bland flyktingungdomarna i Greenside, en av pojkarna försökte med hjälp av olika frisyrer att passa in. Det var när han bestämde sig för en afro inspirerad frisyr och fick smeknamnet Bob Marley, trots att han kommer från Kongo som gav honom en egen plats. Utgående från smeknamnet startade en diskussion med såväl irländare som flyktingarna i laget om ursprung och identitet.

Jeanes (m.fl. 2015) pratar inte varken om integration eller samhörighet utan istället om vidarebosättning (resettlement). Vidarebosättning verkar var en term som används ofta när det gäller kvotflyktingar. Vidarebosättning beskriver Jeanes (m.fl. 2015) som en process som går ut på att anpassa sig till det nya landets kulturer på ett smidigt sätt och därmed undvika framtida sociala problem.

Ett helt annat begrep, och till viss del också innebörd diskuterar Johns (m.fl. 2014) som talar om ”återställning” eller resiliens. Begreppet syftar till förmågan att återgå till det normala efter att en stor förändring, som flykt till ett annat land innebär. Resiliens processen består av två delar, nämligen samhällelig och kulturell återställning.

Samhällelig återställning (community resilience) innebär enligt Johns (m.fl. 2014) att man studsar tillbaka eller återgår till samma position i samhället som man hade i sitt hemland. Detta sker genom att man får kontakt med personer i sin näromgivning eller grannskap. Det vill säga att skapa ett nätverk och bra relationer till människor i samhället. För att de som skall integreras skall uppleva att de har kontakter till närområdet och därmed också skapar sociala nätverk krävs det att det finns en stark solidaritetskänsla i grannskapet och att de som skall

integreras upplever att de får den hjälp när de behöver. För att den som integreras skall få behövlig hjälp så krävs det att samhället deltar. Som Mayblin (m.fl. 2016) påpekar är det frågan om en tvåvägsprocess.

Kulturell återställning innebär att man känner till sin egen kultur samtidigt som man är trygg och bekant med den kultur som råder i det område som man befinner sig i. Man skall alltså sträva till att behålla sin egen kultur samtidigt som man också bör kunna vara bekväm med den nya kulturen. Således är kulturell återställning en form av assimilering. Ett exempel på att behålla sin egen kultur är den fotbollsplan som chilenska migranter värdesätter högt i Ramirez (2014) artikel.

Hur de olika artiklarna reflekterar kring fenomenet integration är i mångt mycket väldigt liknande. Det som först och främst skiljer sig är vilket ord de använder. Enligt artiklarna så är tillhörighet väldigt starkt sammankopplat med integration. De artiklar som mest skiljer sig från de andra när det gäller val av ord är Jeanes (m.fl. 2015) som väljer att prata om omplacering. Min egen uppfattning av begreppet var först negativt, eftersom man använder ordet placering. Men efter att ha fördjupat mig i artikeln som insåg jag att i själva verket är ett relativt neutralt begrepp. Omplacering kan vara ett annat ord för integration, man kan inte bo kvar i sitt hemland och måste hitta en annan plats. I kapitlet där jag redogör för forskningsetik tar jag fram problemet med att materialet är på engelska och hur jag förstår en text som inte är skrivet på mitt modersmål, som är svenska. Den andra som sticker ut är Johns (m.fl. 2014) som väljer att se på integration som att återgå till samma form som i hemlandet, det vill säga att man inte skall bli påverkad av att befinna sig i ett främmande land.

8.3. Inom vilka områden kan fotboll fungera som integrationsverktyg

Den tredje forskningsfrågan är kopplad till vilka områden som kan kopplas till Ager och Strangs modell. Det som jag i min forskningsfråga kallar för dimensioner har i modellen namnet indikatorer. Utgående från de 10 olika indikatorer som Ager och Strang redogör för, kommer jag knyta samman de delar av artiklarna som är relevant för respektive indikator. Samma artikel kan alltså finnas under flera områden. Genom att placera rätt del av artikeln under rätt indikator strävar jag till visa inom vilka områden som fotboll kan fungera som ett integrationsverktyg.

8.3.1 Markörer

Området markörer, som sett till antalet indikatorer var det största enligt Ager och Strang är markörer och dessa utgör en grund för hela integrationsprocessen. Dessa indikatorer, på markör nivå kunde beskrivas som grundförutsättningar för integration (Ager och Strang 2004, 3). Av dessa indikatorer var det framförallt ”hälsa” som jag trodde att skulle vara en viktig aspekt i de artiklar som jag har analyserat i den här pro gradu – avhandlingen. Analysen visar dock att det inte var så.

Ett av områden, på nivån som utgörs av markörer är hälsa. Analysen visar att det var förvånansvärt lite som forskningen diskuterar problemen som är relaterade till invandrades och flyktingars hälsa. Här hade jag väntat att man skulle tydligare behandla de hälsofrämjande aspekterna som motion i stil med fotboll kan erbjuda. Den enda som lyfte på ett synbart sätt fram hälsoaspekten var Khan (2013). Respondenterna som bestod av taxichaufförer i Brighton, England, lyfte klar fram

att i och med att deras arbete som chaufförer är så väldigt stillasittande, är det viktigt och trevligt att få röra på sig i och antingen spela fotboll eller cricket.

Det andra området inom den här indikatorn är utbildning. Theeboom (m.fl. 2012) konstaterar att sport inte på ett unikt sätt hjälper till med anpassningen till ett nytt land. Studien har gjorts i Belgien och studerar integration ur sex olika teman. Dessa teman består av social interaktion, jämbördig service (mutal service), kunskap och färdighet, relationer mellan majoritets - och minoritetsbefolkningen, tillit och rasism. Jämbördig service innebär att alla skall ha tillgång till samma service oberoende av härkomst och vistelseort. Den viktigaste faktorn i integrationsprocessen, enligt artikel är språkkunskap och det kan man skaffa sig via skola och i viss mån också arbete. Att det i själva verket inte spelar så stor roll vad man som flyktig eller invandrare gör, arbetar, studerar eller idrottar. Det är viktigt att man har någon form av sysselsättning och inte bara blir hemma, och därmed riskerar att marginaliseras. Denna slutsats dras på basis av de 262 frågeformulär som utfördes med både respondent och forskare närvarande, dessutom utfördes 35 djupgående intervjuer med spelare från de olika idrottsklubbarna. En annan aspekt som är relaterad till utbildning, men inte skola enligt Theeboom (m.fl.2012) är idrott som kunskapsspridningsform till exempel mot rasism men också mot sjukdomar och tillgång till utbildning. Det har blivit allt vanligare att idrottsprofiler deltar i olika kampanjer för till exempel tillgång till utbildning, eller i kampen mot sjukdomar.

De två sista nämna områdena inom den här indikatorerna som bestod av arbete och boende har jag inte hitta några kopplingar till. Detta är kanske inte så märkligt i och med att det gäller fotbollens möjligheter att stödja integrationsprocessen. Och andra sidan så fanns det åtminstone någon koppling till de andra två områdena, utbildning och hälsa. Det är inte inom dessa indikatorer som fotbollen har störs verkan utan först och främst inom det följande som består av sociala nätverk.

8.3.2. Sociala nätverk

Det andra området som består av tre indikatorer är det område som framhävs mest i artiklarna. Därför kommer dessa tre att analyseras var för sig utgående från vilket område de representerar. Enligt Anger och Strang (2004, 4) ger de indikatorer som befinner sig på den här nivån en djupare insikt i hur väl integrationen har framskridit. De tre indikatorer som finns inom det här området är det **överbyggande** sociala nätverket, som innebär kontakter med liknade människor som en själv exempelvis samma etnicitet eller religion. Det andra området inom den har indikatorn utgörs av **sammanbindande** sociala nätverk, som innebär interaktion med grupper av människor från det land som man skall integreras i. Den sista indikatorn i det här området utgörs av det **sammanlänkande** sociala nätverk som består av kontakter till myndigheter på både lokal och nationell nivå.

Fotboll och andra sporter kan naturligtvis fungera som nätverksbyggande faktor i flera av dessa nätverk, såväl överbyggande som sammanbindande och även sammanlänkande. Mayblin (m.fl. 2016) påpekar också att det verkar finnas ett motstånd bland flyktingar och invandrare att träffa och integreras med lokalbefolkningen. Detta innebär inte att det inte skulle finnas behov och krav av samhället på att skapa mötesplats och nätverk men att det också till viss del är upp till de invandrare och flyktingar att ta del av de olika verksamheter och program som erbjuds. I artikeln låter man spelare komma till tals genom intervjuer, både i grupp och individuellt.

8.3.2.1 Överbyggande sociala nätverk

Man känner en stark identitet med andra som stöder samma lag som en själv.. Det vill säga att såväl från själva utövandet av fotboll, och som åskådare kan fotboll ge upphov till att man skapar en identitet som är knuten till den egna befolkningsgruppen. Fotbollen och då framförallt klubb lagen men också landslagen i en viss mån, beroende på hur stark man identifierar sig med det land som man skall integreras i. Denna samhörighet skapas genom bland annat flaggor och olika ramsor. Känslan av samhörighet är ett återkommande tema i de 12 intervjuerna som utförde på 2 olika sportbarer i USA. (Stodolska och Tainsky 2015)

Även om möjligheterna som en fotbollsliga där alla är välkomna erbjuds, är det inte säkert att man tar tillvara på de möjligheter som den ger. Utan man väljer att hålla sig till sitt eget lag och sin egen kultur. Detta trots att den liga som Mayblin (m.fl. 2016) beskriver är en liga eller serie där alla hinder har tagits bort så gott det går. Trots att ligan har gjorts tillgänglig är det inte säkert att man vill bekanta sig med andra kulturer samt i det här fallet även polacker.

Mauro (2016) beskriver, med hjälp av en etnografisk fältstudie i ett av Dublins mest segregerade områden, hur man inom det egna laget kan skapa samhörighet. Detta sker genom att skapa kontakter och bygga broar till såväl andra flyktingar, såväl som irländare inom det egna laget. Det egna laget som består av både flyktingar och irländare blir som ett eget samhälle i vilket man försöker integreras och finna sin plats i. Integrationsprocessen i ett lag går dock inte helt att jämföra med att bli integrerad i ett samhälle. Att bli en del av ett lag kan vara betydligt mera utmanande än i samhället, detta eftersom ett lag endast består av ett visst antal individer: Om det inte fungerar inom laget, har man begränsade möjligheter till att bygga nya nätverk. Dock är det så att de flyktingar som är duktiga på fotboll har lättare att skapa kontakter till irländare. Det vill säga att talangfulla spelare har lättare att skapa kontakter som kan beskrivas som sammanbindande nätverk. Om dessa flyktingungdomar dock har svagare kunskap i sporten blir det

svårare att bygga sammanbindande nätverk och således blir man ofta tvungen att endast upprätthålla överbyggande nätverk som man har skapat.

Campell och Williams (2016) skiljer sig från Mauro (2016) eftersom denna artikel behandlar vuxna. Skillnaderna som finns är att för vuxna spelar fotbollsfärdigheter mindre roll när det gäller att skapa nätverk. En annan skillnad som framkommer på grund av att artikel behandlar vuxna, är att det i Campell och Williams (2006) artikel framgår hur man skapar nätverk på puben. Många av respondenterna hade för vana att efter laget samlingar gå till puben där man umgicks och skapade nätverk både av överbyggande och sammanbindande art.

8.3.2.2 Sammanbindande sociala nätverk

Trots att det i Mayblin (m.fl. 2016) framgår att man i första hand inte umgås över sina egna etniska grupp påpekar också samma artikel att det finns vissa element som ökar kontakter över gränserna, och därmed skapas det som Ager och Strang kallar för sammanbindande sociala nätverk.

Ligan som beskrivs i Mayblin (m.fl. 2016) är som tidigare konstaterats en öppen liga där tröskeln att delta är lågt. En positiv effekt som detta medför är att spelarna enkelt kan byta mellan de olika lagen. Detta är ett av sätten för att få deltagarna att träffa andra deltagare och därmed skapa nya nätverk. En av deltagarna som intervjuades i artikeln säger att han har nog även lärt känna polacker tack vare ligan men att det tar en längre tid att lära känna dem jämför med människor från andra kulturer.

Bland de lag som drivs av organisationer som till exempel SARI och World United ser man att dessa stävar till att motverka de förutfattade meningarna som gör gällande att flyktingar och invandrare i första hand vill umgås med folk ur den

egna befolkningsgruppen. Detta motverkas genom att i lagen blanda såväl invandrare och flyktingar som spelare från det land som man befinner sig i, på samma sätt som ligan i Polen. (Mayblin m.fl. 2016)

Också TV- tittande kan ge upphov till likande känslor som att följa med matcherna från läktaren, eller som att spela själv. Genom att följa med landslaget i en sportbar och där via umgås med människor från det landet som man befinner sig i, skapar en möjlighet till uppkomsten av sammanbindande sociala nätverk. Detta gäller alltså när ens ursprungliga landslags matcher sänds på TV i det land som man har flytt till. (van Sterkenburg 2013) En gemensam flagga att samlas under kan göra att man känner att man håller på samma sak. van Sterkenburg (2013) baserar sin studie på 32 intervjuer med personer från olika länder men som numera bor i Nederländerna. Av dessa 32 respondenter var 13 från Surinam, 11 kom från Marocko och de resterande 12 var av europeisk härkomst.

Dock kan ens ursprung spela en stor roll när det gäller hur stark man identifierar sig med landslaget. Om man kommer från länder i närheten tenderar känslor för landslaget vara starkare, jämfört med om ens hemland är längre bort. Men i slutändan är det ändå så att i en match mellan nya och gamla landet tenderar man ett hålla på sitt ursprungliga hemland. (van Sterkenburg 2013)

Slutligen en titt på hur invandrare och flyktingar faktiskt upplever att sport samt fotboll i synnerhet har hjälpt dem att integreras. Enligt Theeboom (m.fl. 2012) säger 70 procenten av respondenterna, 262 respondenter. Att de anser att de via idrott och kontakten med majoritetsbefolkningen fått kunskaper och färdigheter som har hjälpt dem att bli en del av samhället och därmed integreras. Samtidigt som respondenterna också upplever att de har kunskaper och färdigheter som majoritetsbefolkningen kunde lära sig av, men att intresse inte är stort bland majoritetsbefolkningen att lära sig något av invandrare eller flyktingar.

8.3.2.3 Sammanlänkande sociala nätverk

Här kunde man till exempel diskutera sådant som maktstrukturer, som framkommer utgående från artiklarna. Med maktstrukturer avser jag här främst sådant som att man via tränare och annan personal inom fotbollslaget kan man komma i kontakt med andra instanser. Ett exempel på sådana här nätverk lyfter Hassan och McCue (2013) fram, även om det också är relaterat till rasism. Det som framkommer i artikeln är att både fotbollsförbunden i såväl Irland som Nordirland inte tar anmälningar angående rasism på allvar. I kontakten med fotbollsförbunden upplever respondenterna att förbunden inte vill acceptera problemen med rasism och försöker tona ner dessa.

”Meedoen allochtone jeugd door sport” var ett program som leddes av social- och hälsovårdsmyndigheterna i Nederländerna mellan åren 2006-2010. En fullständig översättning är inte lätt att hitta men den kunde vara ungefär ”deltagande genom sport för alla ungdomar”. Programmet utgör bara en del av det som van Sterkenburg och Knoppers (2012) beskriver i sin artikel, men det är den del som är relevant för den här pro gradu-avhandlingen. Syftet för programmet var att skapa mötesplatser för ungdomar med sociala problem eller som riskerade att marginaliseras, det var alltså inte ett program enbart för flyktingar eller invandrare även om den gruppen var den största inom programmet. Fokus låg heller inte enbart på fotboll utan på också andra sporter var representerade.

8.3.3. Främjande indikatorer

Inom det här området finns det 2 olika indikatorer nämligen ”språk och kulturkompetens” samt ”säkerhet och stabilitet”. Dessa två utgör enligt Ager och Strang 2004, 4) utmaningar för såväl för den som integreras såväl för samhället som integrerar. Den första delen är språkkunskaper i landets språk men också kännedom om olika seder och bruk som är allmän praxis i det land som man skall integreras i. Den andra delen är relaterade till hur det samhälle som man skall integreras i betonar vikten av integration. Här kommer utmaningar och problematik till bland annat rasism fram.

8.3.3.1 Språk och kultur

Inom området för språk fanns det endast ett par artiklar att rapportera om. ”Fun Day” ett evenemang som laget Meadbrook Cavaliers i Leicester (Campbell och Williams 2015). Evenemanget ”Fun Day” kunde bäst beskrivas som en slags karneval eller marknad. Tanken med evenemanget är att spelare och andra personer kopplade till laget skall synas och bland annat ordna kulturella aktiviteter från sina hemländer. Informationen gällande evenemanget i artikeln är mycket knapphändig men beskriv som ett sätt att låta olika kulturer mötas.

van Sterkenburg och Knoppers (2012) visar på att via sport får invandrare och flyktingar lära sig regler och normer som finns i Nederländerna, i det här fallet. Även om idrott och fotboll i synnerhet är en arena för rasism och därmed kan skada integrationsprocessen kan man också där via skaffa sig färdigheter och verktyg att hantera och motverka rasism. Om flyktingar och invandrare känner till landets kultur och seder, kan det eventuellt fungera som en förklaring till varför rasism uppstår.

Den andra delen inom den här indikatorn utgörs av språk. Språk var ett ämne som knappt behandlas i de artiklar som jag använde i min analys. I Mauro (2016) är en av respondenterna mån om att få visa upp ett intyg över sina kunskaper i engelska. Detta språkintyg var respondenten mycket stolt över och språkkunskaperna gav också en känsla av samhörighet med det Irländska samhället. Aspekter som kunde vara aktuellt här är på vilket språk som till exempel lagets tränare använder när lagen samlas. Detta har inte diskuterats, antagligen på grund av att man använder det officiella språket i respektive land, vilket i de flesta fall är engelska.

8.3.3.2. Säkerhet och stabilitet

Under den här indikatorn är det främst frågor relaterade till rasism som kommer fram. Analysen visar att den i artiklarna i huvudsak diskuteras två olika former av rasism, dels strukturell rasism men också så kallad synlig rasism, det vill säga oftast verbal rasism av olika slag.

Rasismen ser liknande ut över hela världen eller tar sig i uttryck på samma sätt åtminstone i de artiklar som jag har använt av i den här pro gradu-avhandlingen. Orsakerna till rasismen och hur den förklaras kan dock se lite olika ut på olika håll. Enligt Hassan och McCue (2013) finns det skillnaden på rasismen och hur den uppkommer beroende på om man diskuterar norra (protestantiska) eller södra (katolska) Europa.

Inom Insaka FC som är ett lag med flyktingar i Dublin, Irland, har man valt att satsa på disciplin, såväl på som utanför planen. Tanken är att med hjälp av en mycket strikt disciplin skall kunna låta synlig rasism ebba ut och försvinna genom att inte reagera på de rasistiska uttryck och symboler som kan förekomma på och

runtomkring en fotbollsplan. Angående den här metoden finns det också kritik som säger att om man bemöter rasism med tystnad och genom att ignorera den, kommer rasismen aldrig att försvinna. I och med att tåga kan det uppfattas som att man godkänner rasismen. Att låta sig provoceras av rasism är samtidigt också en önskad reaktion för de eller den som sprider rasismen. (Mauro 2013)

Upplyst, eller strukturell rasism vilket innebär att man upplever stereotyper som sanna, som till exempel att spelare från vissa länder eller områden är duktiga eller sämre på vissa saker. Ett exempel på sådana ”uppfattningar” är att färgade spelare är snabba och smidiga medan vita har bättre spelförståelse än färgade. (van Sterkenburg 2013) I samma artikel kommer det också fram hur till exempel media och därmed också allmänheten ser på utländska spelare som spelar i landslaget och därmed fått medborgarskap (som till exempel Serge Atakayi och Mostagh Yahgoubi). När dessa spelare, som har annan etnisk bakgrund gör någonting bra som till exempel avgör en match så anses de vara medborgare av det land som de har flytt till. Enligt samma logik anser man att, när de gör sämre prestationer så borde man förbjuda spelare som inte är födda i landet få spela i landslaget. Återigen är det resultatkravet som, till viss del avgör hur mycket rasism som en flykting eller invandrare möter på inom fotbollens värld.

Mauro (2016) talar om liknande erfarenheter gällande det som van Sterkenburg kallar för upplyst rasism. Istället för upplyst rasism använder Mauro (2016) informell segregering det vill säga att vita uppfattas ha vissa styrkor som bland annat spelförståelse, färgade spelare anses å sin sida vara snabbare än vita. Informell segregering innebär också att de som inte är invandrare har lägre krav på att prestera. -Om någon kommer utifrån, skall den vara bättre än så kallade egna spelare. Här kan man också se likheter med det som Moshtagh Yahgoubi säger i inledningen till den här pro gradu-avhandlingen: ” Även om jag är på samma nivå som en finländare så känns det ibland så att han går före. Givetvis är jag också finländare men den helfinska spelaren går före”. Så rasism är inte enbart det som hör och syns från läktaren utan också tränare och andra som är

verksamma inom fotbollen gör sig åtminstone delvis omedvetet sig skyldiga till strukturell rasism.

8.3.4. Grundläggande indikatorer

Inom den här indikatorn finns endast ett område, angående rättigheter och medborgaskap. Esson (2015) beskriver i sin artikel om trafficking bland fotbollsspelare ett specifikt fall med en pojke från Afrika som via en agent tar sig till Europa. När pojken, som kallas Gerard i artikeln tagit sig till Paris så skedde allt på agentens villkor. Hotellet som Gerard bodde på var bokat i agentens namn och agenten hade dessutom tagit pojkens pass i från honom. Utan sitt pass var det omöjligt för honom att ta sig hem igen. Eftersom hotellrummet var bokat i agentens namn så blev Gerard utan förvarning vräkt och blev därmed bostadslös. Detta är ett exempel på risker med den moderna fotbollen och hur den påverkar människors rättigheter.

8.4. Kritiska röster.

Som avslutning till det här kapitlet vill jag behandla sådana artiklar som också lyfter fram kritik mot fotboll och idrott som möjlig integrationsform. Största delen av artiklarna lyfte endast fram fördelar med att använda fotboll som integrationsverktyg. Det finns framförallt två artiklar som ställer sig kritiskt till fotbollens integrerande förmåga, ur helt olika synvinklar. Spracklen (m.fl.2015) menar att fotboll och idrott överlag inte fungerar som en väg till integration. Spracklens (m.fl.2015) studie visar att det är en stor del av flyktingar och invandrare som slutar att utöva sin sport när man kommer till ett nytt land, i det här fallet England. Orsaken till att man slutar att idrotta är först och främst tillgänglighet. Tillgänglighet innebär två saker, dels att man som ny i ett land inte känner till vilka möjligheter som finns till att utöva idrott. Dels så innebär det att

när man väl har fått kännedom om olika idrottsföreningar, är tröskeln i vissa fall hög till att delta. En orsak som gör det knepigt att delta är all byråkrati och regler som finns i England, också i andra länder som Finland krävs det registrering och licenser för att få spela i ett lag. Här kunde den liga som Mayblin (m.fl. 2016) beskriver eventuellt vara en lösning.

Esson (2015) beskriver å sin sida en helt annan del av den moderna fotbollen. I takt med att världen blivit mera global och därmed också transnationalistisk har den så kallade fotbollsimporten också ökat. Fotbollsimport innebär att klubbar i främst Europa, men på senare tid också arabländerna och Asien, försöker hitta förmånliga spelare i främst Afrika som de kan förädla och sedan sälja vidare med vinst. Detta styrs till stor del via agenter som söker efter dessa spelare och erbjuder dem till klubbar. Det fall som Esson (2015) beskriver handlar om en afrikansk pojke som upptäckts av en agent som säger att han är bra nog för att spela som proffs i Frankrike. Dock var spelaren och han familj tvungen att betala hela resan själv. Eftersom det inom familjen ansågs vara en möjlig väg ut ur fattigdomen via pojkens proffskontrakt så sålde de både land och ägodelar för att bekosta denna resa. Efter att ha tagit sig till Frankrike och gjort några träningar så hände ingenting, agenten upphörde att vara i kontakt och några kontrakt var det aldrig tal om. Den unga pojken blev tvungen att klara sig själv vind för våg i ett nytt och okänt land och utan att ha pengar att resa hem igen. Denna typ av verksamhet blir allt vanligare och utgör en form av trafficking inom fotbollen.

9. Avslutande Diskussion

Till följande kommer jag att diskutera dels att diskutera mitt val av metod och dels resultatet av min analys. I metoddiskussionen kommer att reflektera över vilka val som jag har gjort under processen gång. Resultatdelen består av vilka slutsatser som kan dras på basen av min analys, dessutom ger jag några förslag till fortsatt forskning.

9.1. Metod

Jag kommer till följande att kort reflektera över metoden som jag har valt för den här pro gradu-avhandlingen. Till en börjande hade jag tänkt att genomföra den här avhandlingen med hjälp av intervjuer, men eftersom jag hade väldigt svårt att få tag i respondenter, blev jag tvungen att också undersöka andra möjliga metoder. Att valet föll på litteraturöversikt handlar främst om att det är en metod där möjligheten att bestämma sin egen tidtabell är mycket stor eftersom jag inte är beroende av andra människor. Att det skulle handla om en metod som jag föredrar framför andra finns det ingen sanning i. Det är snarare så att det är en metod som är så långt ifrån mina egna styrkor som man bara kan komma. Kraven på systematik är någonting som jag har fått kämpa väldigt mycket med under den här processen, men jag känner samtidigt att jag har lärt mig väldigt mycket av den. Bland annat gjorde jag en del misstag i början av processen när jag skulle samla in mitt material. Jag borde ha haft tydligare sökkriterier redan från början och dessutom varit mera noggrann med mina sökord.

Med noggrannhet med sökord menar jag det att det trots att jag hade flykting som sökord är det många artiklar som i första hand behandlar invandrare och inte flyktingar. För att få ett tillräckligt brett underlag valde jag trots det att ta med dessa artiklar. De artiklar som jag har använt, innefattar människor från sådana länder som det av tradition kommer mycket flyktingar ifrån. Min ambition var att

genomföra en systematisk litteraturöversikt vilket jag även anser jag att jag har lyckats med, även om det finns brister främst när det gäller urvalskriterierna för vilka artiklar som tas med.

9.2. Resultat

Det som analysen av mitt material visar är att fotboll kan vara en möjlig verksamhetsform när det gäller arbetet med att integrera flyktingar och invandrare, men också att det finns en rad faktorer som påverkar hur väl fotbollen utgör en integrationsform. Den första frågan om hur just fotboll fungerar som i integrationsarbetet och om fotboll skulle vara mera lämpad än andra sporter för detta ändamål. Enligt de artiklar som jag har analyserat, spelar det inte en avgörande roll om det är fotboll eller annan sport som används som integrationsverktyg. Utgående från de artiklar som behandlade flera olika sporter, som till exempel Theeboom (m.fl. 2012), verkar det som om det inte skulle ha någon nämnvärd betydelse man sysslar med sport överhuvudtaget. Skola eller arbete verkar dessutom erbjuda samma möjligheter som sport, när det gäller att skapa nätverk. Dock är det som flera artiklar konstaterat att fotboll är en transnationell sport som är känd i hela världen. Därmed är det en tacksam sport att använda sig av men dock inte alls säkert att det är den bästa. Bland flykting- och invandrarkvinnor i till exempel Sverige är basket en mycket populär sport.

Könsaspekter och genus var en aspekt som knappt behandlades i de artiklar som jag analyserade. Detta kan bero på mina urvalskriterier, bland de 37 artiklar som jag fick fram genom teknisk avgränsning fanns två artiklar (Walseth och Strandbu 2014; Walseth, 2015) som tydligt behandlade genusfrågor. Artiklarna tog jag sedan bort efter att ha läst igenom dem. Orsaken till att jag valde att inte ha med dem i min analys var att de diskuterade dessa frågor utgående från skolgymnastik, därmed saknades kopplingen till fotboll.

Vilka utmaningar finns då för fotbollen som integrationsverktyg? Förutom motviljan att träffa lokalbefolkningen, verkar det finnas några andra aspekter. Dels det som jag har valt att kalla talangkrav, det vill säga att som flykting eller invandrare är kraven högre. För att bli accepterad och en del av laget krävs det att invandrare och flyktingar presterar på en högre nivå än vad lokalbefolkningen gör. Detta blir speciellt tydligt bland barn och unga och framförallt när fotboll spelas för att nå resultat. Den andra utmaningen tangerar delvis talangkraven, det vill säga rasism. Att man ställer tuffare krav på någon bara för att denna person inte är född i landet är på sätt och vis en form av rasism.

En annan form av rasism som tydligt framkommer i till exempel Mauro (2013, 2016) var den så kallade strukturella rasismen, det vill säga man anser att vissa spelare är duktiga eller sämre på vissa saker beroende på hudfärg och härkomst. Ett klassiskt exempel på det här är att man anser att vita färgade har bättre spelförståelse och är därmed aningen smartare medan färgade är de snabba och tekniska spelarna som på grund av bristande spelförståelse inte alltid vet hur de skall använda sina styrkor. (van Sterkenburg 2013) Om det finns sanning i den här generaliseringen, beror det snare, enligt min uppfattning på var man har spelat fotboll. Européer (vita) börjar ofta som väldigt unga att spela organiserad fotboll där man lär ut bland annat spelförståelse, medan fotboll i Afrika och Sydamerika ofta spelas som spontanfotboll på gator eller stränder och därmed har dessa spelare samma möjlighet att utveckla en god spelförståelse, eftersom det inte finns tränare som kan lära ut spelförståelse.

Hassan och McCue (2013) lyfter fram två organisationer i Irland samt Nordirland som är helt fokuserade på att integration med hjälp av i första hand fotboll, men också andra sporter används. Att finna motsvarande organisationer i Finland är aningen knepigt. Det närmaste vi har i Finland är enligt vad jag känner till ”Monaliiku”. Dock är Monaliikus verksamhet betydligt mindre omfattande, och dessutom är den föreningen enbart riktad till kvinnor medan SARI och World United riktar sig till såväl män och kvinnor.

Den andra forskningsfrågan där jag lyfter fram hur de olika artiklarna förklarar integration så består den i huvudsak av skillnader i vilka begrepp som används. Begreppen har orsakat viss förvirring under processen med den här pro-gradu-avhandlingen. Framförallt ”Resettlemet” (Jeanes m.fl. 2015) kändes länge som ett negativt begrepp men efter att uppfattat exakt vad det innebär så kan jag konstatera att det är ett begrepp som är väldigt allmänt förekommande, framförallt bland kvotflyktingar. En annan aspekt som är relaterad till min andra forskningsfråga är det som Mayblin (m.fl. 2016) säger att integration är en tvåvägsprocess som ställer krav både på samhället och flyktingar och invandrare. Det här är en beskrivning som jag tycker att på ett klart sätt definierar vad integration handlar om, att integrationsprocessen är ett samspel mellan individen och samhället. Ett annat begrepp som används i artiklarna är samhörighet (Mauro 2015; Spaaij, 2016). Även om begreppet har samma innebörd så anser jag att begreppet tydligare beskriver vad man vill åstadkomma, att flyktingar och invandra skall känna koppling också till sina nya hemländer.

När det sedan gäller den tredje forskningsfrågan och de indikatorer som Ager och Strang redogör för, är det framförallt inom de sociala nätverken som kan knytas samman med fotboll som integrationsverktyg. På basis av min analys så anser jag att det är svårt att avgöra om sammanbindande eller överbyggandesociala nätverk byggs enklast via fotboll. I flera artiklar som behandlar ett specifikt fotbollslag (Mauro 2013, 2016; Campbell och Williams 2015, 2016) så framkommer det att man lärt känna både andra flyktingar och även människor som kommer från landet man befinner sig i. Samtidigt bör man komma i håg att det är också i viss mån upp till invriden hur väl integrationen fungerar. Mayblin (m.fl. 2014) konstaterar att det verkar finnas ett visst motstånd bland invandrare och flyktingar att umgås med lokalbefolkningen. Det område som tydligast framkom var ”säkerhet och stabilitet”, där säkerhet kopplas till rasism. Att rasism utgör ett stort problem när det gäller fotboll som integrationsform är inte på något sätt oväntat och det är vad jag hade förväntat mig. Däremot saknades aspekter som behandlar språk i artiklarna nästan helt. Det var endast en artikel (Mauro 2016) som kort beskrev hur ett språkintyg gav känsla av samhörighet till samhället.

Negativa åsikter mot fotboll framkom det tydligt i endast två av artiklarna. Esson (2015) pratade om riskerna med den moderna fotbollen och trafficking. De här frågorna är dock sådana att det är mera upp till fotbollen att finna lösningar på, och inte i första hand något som socialarbetare kan påverka. Även om offer för trafficking utgör en grupp av klienter.

I den andra artikeln, påpekar Spracklen (m.fl. 2015) att det borde göras lättare för flyktingar och migranter att fortsätta med också organiserad fotboll och idrott, efter att de flytt. Hinder som framkommer är främst byråkratiska med registrering och licenser. Ett annat hinder är ekonomi, att spela fotboll är ofta förknippat med kostnader främst när det gäller att bekosta turneringar och spelarlicenser. Från egen erfarenhet och via arbetet på flyktingförläggningar vet jag att de stora kostnaderna för fotboll är ett ämne som diskuteras. Att flyktingungdomarna skall täcka dessa kostnader själva är inte möjligt och hur mycket skall ett fritidsintresse få kosta? På det stället jag arbetade var det bestämt att alla har rätt till att få ett fritidsintresse bekostat via förebyggande utkomststöd. Detta kan upplevas som orättvist eftersom olika intressen kostar olika mycket och var dras gränsen? Risken om man via sociala förmåner inte får dessa kostnader täckta är i värsta fall depression och ytterligare segregering för flyktingungdomarna.

En möjlig lösning när det gäller att få ner kostnaderna för att spela fotboll kunde vara att använda sig av Community football (Spaaij 2015). Hur den här typen av fotboll kunde se ut i Finland har jag inget svar på, eftersom klubbar i Finland inte har samma ekonomiska resurser som i Storbritannien. Det vore intressant att undersöka hur man via nya arbetssätt kunde göra fotboll och sport mera tillgängligt, och ett utmärkt ämne för fortsatta studier.

Ett annat fenomen som hade varit intressant att fördjupa sig i är forskning relaterat till integration på läktarplats. Under processen med att söka material fann jag många artiklar som behandlar samhörighet på läktaren, men ytters få av dessa

var relaterade till flyktingar och invandring. Från läktarplats och i synnerhet som medlem av olika supporterföreningar kan man skapa sociala nätverk av många olika slag. Inom vissa grupper krävs dock att man uppfyller vissa kriterier för att man skall anses vara en del av gruppen.

Referenser

Förteckning över artiklar som användes som forskningsmaterial i analysen.

Campbell Paul, Williams John (2016) Can 'the ghetto' really take over the county? 'Race', generation & social change in local football in the UK. *International Review for the Sociology of Sport* 51 (2), 129-146.

Campbell Paul, Williams John (2015) "Race", politics and local football-continuity and change in the life of a British African-Caribbean local football club. *Sport in society* 18 (4), 425-439.

Esson, James (2015) Better Off at Home? Rethinking Responses to Trafficked West African Footballers in Europe. *Journal of Ethnic and Migration Studies* 41 (3), 512 – 530.

Hassan, David & McCue, Ken (2013) The 'silent' Irish – football, migrants and the pursuit of integration. *Soccer & Society* 14 (3), 416-428.

Jeanes, Ruth & O' Connor, Justen & Alfrey, Laura (2015) Sport and the Resettlement of Young People From Refugee Backgrounds in Australia. *Journal of Sport and Social Issues* 39 (6), 480-500.

Johns, Amelia & Grossman, Michele & McDonald, Kevin (2014) "More Than a Game": The Impact of Sport -Based Youth Mentoring Schemes on Developing Resilience toward Violent Extremism. *Social Inclusion* 2 (2), 57-70.

Khan, Nichola (2013) 'From refugees to the world stage': Sport, civilisation and modernity in Out of the Ashes and the UK Afghan diaspora. *South Asian Popular Culture* 11 (3), 271-285.

Mauro, Max (2016) Transcultural football. Trajectories of belonging among immigrant youth. *Soccer and Society* 17 (6), 882-897.

Mauro, Max (2013) A team like no 'Other': the racialized position of Insaka FC in Irish schoolboy footballs. *Soccer & Society* 14 (3), 344-363.

Mayblin, Lucy & Valentine, Gill & Winiarska Aleksandra (2016) Migration and diversity in a post-socialist context: Creating integrative encounters in Poland. *Environment and Planning A* 48 (5), 960-978.

Ramírez, Carolina (2014) 'It's not how it was': the Chilean diaspora's changing landscape of belonging. *Ethnic and Racial Studies* 37(4), 668-684.

Spracklen, Karl & Long, Jonathan & Hylton, Kevin (2015) Leisure opportunities and new migrant communities: challenging the contribution of sport. *Leisure Studies* 34 (1), 114–129.

Spaaij, Ramón (2015) Refugee youth, belonging and community sport. *Leisure studies* 34 (3), 303-318.

Stodolska, Monika & Tainsky, Scott (2015) Soccer Spectatorship and Identity Discourses Among Latino Immigrants. *Leisure Sciences* 37 (2), 142-159.

Theeboom, Marc & Schaillée, Hebe & Nols, Zeno (2012) Social capital development among ethnic minorities in mixed and separate sport clubs. *International Journal of Sport Policy and Politics* 4 (1), 1-21

van Sterkenburg, Jacco (2013) National bonding and meanings given to race and ethnicity: watching the football World Cup on Dutch TV. *Soccer & Society* 14 (3), 386-403

van Sterkenburg, Jacco & Knoppers, Annelies (2012) Sport as a contested racial/ethnic discourse: Processes of racialization in Dutch sport media and sport policy. *Journal of Multicultural Discourses* 7 (2), 119-136.

Andra källor

Aamulehti: Vasara, Päivi. Junnuvalmentaja: Maahanmuuttajajoukossa on jalkapallon tulevaisuus – "Jos autamme heitä nyt, 20 vuoden päästä Suomen menestys on ihan toisella tasolla"
22.6.2017. <https://www.aamulehti.fi/moro/junnuvalmentaja-reino-pylkkonen-maahanmuuttajajoukossa-on-suomen-jalkapallon-tulevaisuus-200219910/>

Ager, Alastair & Strang Alison (2004) Indicators of Integration: final report. Home Office Development and Practice Report. Home Office, London
<http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/20110218141321/http://rds.homeoffice.gov.uk/rds/pdfs04/dpr28.pdf>

Ager, Alastair & Strang Alison (2008) Understanding Integration: A Conceptual Framework. Journal of Refugee Studies 21 (2), 166-191.

Armstrong, Rebecca & Hall, Belinda J. & Doyle, Jodie & Waters, Elizabeth (2011) Cochrane Update 'Scoping the scope' of a cochrane review. Journal of public health 33 (1), 147–150.

Aveyard, Helen (2010) Doing a Literature Review in Health and Social Care: A Practical Guide. 2nd Edition. Berkshire: Open University Press.

BBC "Fifa allows wearing of head covers for religious reasons" 1.3.2014
<http://www.bbc.com/sport/football/26398297>

Brax, David (2014) Vad innebär det att rasismen är strukturell? Dagen arena 3.7.2014 <http://www.dagensarena.se/opinion/david-brax-vad-innebar-det-att-rasismen-ar-strukturell/>

Carlsson, Rickard (2013) Warmth and competence in implicit stereotypes and discrimination. Doktorsavhandling i psykologi, Lunds Universitet.

Denscombe, Martyn (2009) Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna Lund: Studentlitteratur.

Eliassi, Barzoo (2017) Conceptions of Immigrant Integration and Racism Among Social Workers in Sweden. *Journal of Progressive Human Services* 28 (1), 6-35.

Finlex (2010) Lagen om främjande av integration. 30.12.2010/1386 § 3
<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2010/20101386?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=integration#a1386-2010>

FIMU - Finnish Multicultural Sports Federation. <https://www.fimu.org/fimu-ry/>

Flinckman, Mervi & Salanterä Sanna (2007) Integroitu katsaus – eri metodeilla tehdyn tutkimuksen yhdistäminen katsauksessa. Ingår i Kirsi Johansson, Anna Axelin, Minna Stolt & Riitta-Liisa Ääri (red.) Systemaattinen kirjallisuuskatsastus ja sen tekeminen. Turun Yliopisto Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja A:51/2007, 10-45.

Harinen, Päivi Marjatta & Honkasalo, Marja Veronika & Ronkainen, Jussi Kasper & Suurpää, Leena Elisa (2012) "Multiculturalism and young people's leisure spaces in Finland: perspectives of multicultural youth". *Leisure Studies* 31 (2), 177-191.

Hodges, Andrew (2016) The hooligan as 'internal' other? Football fans, ultras culture and nesting intra-orientalisms. *International Review for the Sociology of Sport* 51 (4), 410-427.

Hufvudstadsbladet: Ahlnäs, Mats "Vill alltid visa andra-det finns i generna"
5.4.2017 20-21.

Jacobsen, Dag Ingvar (2010) Förståelse, beskrivning och förklaring introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete. Lund: Studentlitteratur.

Janson, michela (2017) En studie om den tidiga integrationsfasen för asylsökande som beviljats internationellt skydd. Pro gradu-avhandling i socialt arbete: Helsingfors Universitet.

Johansson, Kirsi (2007) Kirjallisuuskatsastukset – huomio systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen. Ingår i Kirsi Johansson, Anna Axelin, Minna Stolt & Riitta-Liisa Ääri (red.) Systemaattinen kirjallisuuskatsastus ja sen tekeminen. Turun Yliopisto Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja A:51/2007, 3-9.

Jäppinen, Saara (2012) AVOIN ADOPTIO Systemaattinen kirjallisuuskatsaus kansainvälisestä tutkimuksesta. Pro Gradu-avhandling i socialt arbete, Jyväskylä Univeristet.

Latvala Mikko, (2016) Maahanmuuttajataustainen nuori osana suomalaista yhteiskuntaa. Jalkapalloharrastuksen merkitys poikien integraation edistäjänä. Pro gradu-avhandling i social- och hälsovårdsadministration, Vasa Universitet.

Macdonald, Geraldine (2003) Using systematic reviews to improve social care. SCIE reports, 4. University of Bristol: Southampton.

Paylor, I (2010) A discussion paper on Promoting Sport and Physical Activity as part of the role of the Social Work sector. International Journal of Health Promotion and Education 48 (3), 85-93.

Peters, Micah D J & Godfrey, Christina M & McInerney, Patricia & Soares, Cassia Baldini & Khalil, Hanan & Parker, Deborah (2015) The Joanna Briggs Institute Reviewers' Manual 2015 Methodology for JBI Scoping Reviews The Joanna Briggs Institute, Adelaide Universitet.

Petticrew, Mark & Roberts, Helen (2006) Systematic Reviews in the Social Sciences: A Practical Guide. Oxford: Blackwell.

Pudas-Tähkä, Sanna-Mari & Axelin, Anna (2007) Systemaattisen Kirjallisuuskatsauksen aiheen rajausta, hakutermit ja abstraktien arviointi. Ingår i Kirsi Johansson, Anna Axelin, Minna Stolt & Riitta-Liisa Ääri (red.) Systemaattinen kirjallisuuskatsastus ja sen tekeminen. Turun Yliopisto Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja A:51/2007 46-57.

Rapeli, Merja (2017) Sosiaalityö ja katastrofitilanteet kansainvälisissä tutkimuksissa – kirjallisuuskatsastus. Ingår i Maija Jäppinen, Anna Metteri, Satu Ranta –Tyrkkö & Pirkko-Liisa Rauhala (red) Kansainvälinen sosiaalityö käsiteitä, käytäntöjä ja kehityskulkuja sosiaalityön tutkimuksen vuoksikirja 2016 Talinn: United Press Global 248–272.

Riksidrottsförbundet (2003) ” Etnisk mångfald och integration - visar idrotten vägen?”<http://www.rf.se/globalassets/riksidrottsforbundet/dokument/mangfald/etnisk-mangfald-och-integration.pdf>

Svenska YLE. Isaksson, Janne Kvinnor systematiskt motarbetade inom fotbollen: ”Struntprat att det inte finns intresse” 16.12.2017
<https://svenska.yle.fi/artikel/2017/12/16/kvinnor-systematiskt-motarbetade-inom-fotbollen-struntprat-att-det-inte-finns>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2018) Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos E-bok: Tammi.

The Economist. “And the silver goes to...” 27.11. 2011
<https://www.economist.com/blogs/gametheory/2011/09/ranking-sports%E2%80%99-popularity>

Total Sportek. 25 World’s Most Popular Sports (Ranked by 13 factors).
<https://www.totalsportek.com/most-popular-sports/>

Walseth, Kristin (2015) Muslim girls' experiences in physical education in Norway: What role does religiosity play? Sport, Education and Society 20 (3), 304-322.

Walseth, Kristin & Strandbu, Åse (2014) Young Norwegian-Pakistani women and sport How does culture and religiosity matter? European Physical Education Review 20 (4), 489-507.

Westerling, Marika Tove Elisabeth (2008) Kalevala för alla teater, invandrare och solidarisk integration. Pro gradu-avhandling i socialt arbete, Helsingfors Universitet.

Whittemore, Robin & Knafl, Kathleen (2005) The integrative review: updated methodology. *Journal of Advanced Nursing*. 52 (5), 546–553.

Ääri, Riitta-Liisa & Leino-Kilpi, Helena (2007) Haasteita ja huomioitavaa kirjallisuuskatsauksen teossa. Ingår i Kirsi Johansson, Anna Axelin, Minna Stolt & Riitta-Liisa Ääri (red.) Systemaattinen kirjallisuuskatsastus ja sen tekeminen. Turun Yliopisto Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja A:51/2007 109-120.

Österbottenstidning/TT-AFP “Kvinnor får gå på fotboll i Saudiarabien” 13.01.2018.

Bilagor

Bilaga 1

Artiklar som tas med i analysen

relevans	nr	artikel	Land	metod	syfte
2	1	Campbell Paul, Williams John (2016) Can 'the ghetto' really take over the county? 'Race', generation & social change in local football in the UK	England	Etnografisk studie mellan 1992-2011	Att under en längre tidsperiod analysera möjliga förändringar i hur deltagarna uppfattar sin identitet.
1	2	Campbell Paul, Williams John (2015) "Race", politics and local football- continuity and change in the life of a British African-Caribbean local football club	England	Intervjuer, med ett urval på 50 st aktiva klubben	Beskriva utvecklingen i inom klubben meadbrooke cavaliers samt staden som den verkar i, Leicester.
2	3	Esson, James (2015) Better Off at Home? Rethinking Responses to Trafficked West African Footballers in Europe	Frankrike	Fallstudie över en 16 årigss resa från Guinea till frankrike	Att synliggöra problemet med trafficking inom den moderna globala fotbollen
1	4	Hassan, David & McCue, Ken (2013) The 'silent' Irish – football, migrants and the pursuit of integration.	Irland	Gämförande fallstudie över integrationsarbetet inom fotbollsförbunden i Irland och nordirland	Att beskriva hur integrationsarbete i de båda irländska länderna ser ut

1	5	Jeanes, Ruth & O' Connor, Justen & Alfrey, Laura (2015) Sport and the Resettlement of Young People From Refugee Backgrounds in Australia	Australien	Intervjuer med 12 "ledare" inom olika sport organisationer och föreningar	Att redogöra för vilka utmaningar som ledare för idrottsklubbar som arbetar med flyktingar ställs inför.
2	6	Johns, Amelia & Grossman, Michele & McDonald, Kevin (2014) "More Than a Game": The Impact of Sport -Based Youth Mentoring Schemes on Developing Resilience toward Violent Extremism	Australien	Intervjuer med både deltagare och finansiärer för programmet more than a game	Att evaluera programmets inverkan/betydelse för deltagarna
2	7	Khan, Nichola (2013) 'From refugees to the world stage': Sport, civilisation and modernity in Out of the Ashes and the UK Afghan diaspora	England	Analys av filmen out of the ashes samt etnografiskt fältstudie med afghaner i England	Att påvisa vilken betydelse sport har när det gäller att skapa och förändra maktstrukturer och problem associerade till rasism
1	8	Mauro Max (2016) Transcultural football. Trajectories of belonging among immigrant youth Soccer and Society vol 17. 6, 2016	Irland	Etnografiskt fältarbete som omfattar 17 månader	Att synliggöra vilka utmaningar som finns när det gäller att inkludera barn och unga med annan etnisk bakgrund i den irländska idrotten
1	9	Mauro, Max (2013) A team like no 'Other': the racialized position of Insaka FC in Irish schoolboy footballs	Irland	Etnografisk fältstudie över ungdomslaget insaka FC	Beskriva vilka utmaningar som tränarna står inför när det gäller att lära ut saker som

					inte enbart är fotbollsrelaterade
1	1 0	Mayblin, Lucy & Valentine, Gill & Winiarska Aleksandra (2016) Migration and diversity in a post-socialist context: Creating integrative encounters in Poland	Polen	Fallstudie över en fotbollsliga I varsava som driv av den tredje sektorn	Undersöka hur fotboll kan skapa “integreranden möten” mellan invandrare och Polacker
1	1 1	Ramírez, Carolina (2014) ‘It's not how it was’: the Chilean diaspora's changing landscape of belonging	England	Intervjuer med chilienska flyktingar/invandrar e om relationen till en fotbollsplan	Att beskriva betydelsen av en fysisk plats att anknyta till.
2	1 2	Spracklen, Karl & Long, Jonathan & Hylton, Kevin (2015) Leisure opportunities and new migrant communities: challenging the contribution of sport	England	Intervjuer med 22 flyktingar och/eller invandrare.	Kritik mot idrottens möjligheter att verka för en positiv integration
1	1 3	Spaaij, Ramón (2015) Refugee youth, belonging and community sport	Australien	Etnografisk studie över i första hand somaliska flyktingar i australien som deltar i Community football	Att synliggöra ”community football som en plats där flyktingar får känna tillhörighet.
2	1 4	Stodolska, Monika & Tainsky, Scott (2015) Soccer Spectatorship and Identity Discourses Among Latino Immigrants.	USA	12 intervjuer med invandrare latinamerikanskt ursprung.	Att analysera hur fotbollen kan skapa tillhörighet utgående från åskådarperspektivet
1	1 5	Theeboom, Marc & Schaillée, Hebe & Nols, Zeno (2012) Social capital	Belgien	262 frågeformulärs intervjuer	Hur etniska minoriteter kan utveckla social

		development among ethnic minorities in mixed and separate sport clubs			kapitla viaa idrottsklubbar.
2	1 6	van Sterkenburg, Jacco (2013) National bonding and meanings given to race and ethnicity: watching the football World Cup on Dutch TV	Nederländerna	Intervjuer med 36 invandrare/flyktingar i Holland	Hur stark olika etniciteter känner tillhörighet med holland och dess landslag
3	1 7	van Sterkenburg, Jacco & Knoppers, Annelies (2012) Sport as a contested racial/ethnic discourse: Processes of racialization in Dutch sport media and sport policy	Nederländerna	Jämförelse mellan 3 olika fallstudier	Hur man som åskådare via media kan få en upfattning om landets kultur (Etnization)

Bilaga 2

Tabell över artiklar som tas bort manuell, genom att läsa dem i sin helhet. Dessa artiklar tas alltså inte med till analysen men kan förekomma i andra kapitel än resultatdelen!

Arikel	Föfattare	År	Orsak till exkludering
A critical occupational approach: offering insights on the sport-for-development playing field	Njelesani, Janet & Cameron, Debra & Gibson, Barbara E. & Nixon, Stephanie & Polatajko, Helene	2014	Koppling till flyktingar saknas, man pratar om utveckling men det specificas aldrig att det handlar om flyktingar eller ens invandrare.
An examination of the role of sport and leisure on the acculturation of Chinese immigrants	Kam-Chiu (Wilson) Li & Popi Sotiriadou & Chris Auld	2015	Framgår inte att fotboll skulle vara en del av artikeln utan man pratar om sport.
Art demonstrates that football is metastasized, and gives it refuge Umjetnost kao dokaz i utočište metastaziralog nogometa- Narodna umjetnost - Hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku Biti	Biti, Ozren	2012	Inte skriven på engelska
A Systematic Literature Review of Sport and Physical Activity Participation in Culturally and Linguistically Diverse (CALD) Migrant Populations	O'Driscoll, Téa & Banting, Lauren Kate, Borkoles, & Erika Eime & Polman, Rochelle Remco 2014	2014	Litteraturöversikt
Connected to Something': Soccer and the Transnational Passions, Memories and Communities of Sydney's Italian Migrants	Ricatti, Francesco & Klugman, Matthew	2013	Ett gränsfall, men med tanke på att det handlar om Italienska invandrare I Australien är kopplingen till flyktingar svag.
Growing up in the Kayamandi Township: I. The role of sport in helping young people	Whitley, Meredith A. & Hayden, Laura A. & Gould, Daniel	2013	Handlar om marginaliserade men det framgår inte att det skulle röra sig om

overcome challenges within their community			flyktingar eller invandrare
Iranian Women's Sports Fandom Gender, Resistance, and Identity in the Football Movie Offside	Toffoletti, Kim	2014	Analysen görs utgående från en film vilket gör det svårt att hur fotboll kan fungera som integrationsverktyg
Institutional racism, whiteness and the under-representation of minorities in leadership positions in football in Europe	Bradbury, Steven	2013	Eftersom artikeln behandlar representation i fotbollsförbund är det svårt även här att studera hur fotbollen fungerar som integrationsverktyg.
Muslim girls' experiences in physical education in Norway: What role does religiosity play?	Walseth, Kristin	2015	Handlar om skolgymnastik vilket innebär att integrationsbiten är svår att mäta
Representing valued bodies in PE: A visual inquiry with British Asian girls	Hill, Joanne L. & Azzarito, Laura	2012	Handlar om skolgymnastik vilket innebär att integrationsbiten är svår att mäta
Rethinking Identity Politics: The Multiple Attachments of an 'Exclusive' Sport Organization	Nakamura, Yuka	2016	Handlar om volleyboll
Reviewing research evidence and the case of participation in sport and physical recreation by black and minority ethnic communities	Long, Jonathan & Hylton, Kevin	2014	litteraturöversikt
Sport as a tool for development and peace: tackling insecurity and violence in the urban settlement Cazucá, Soacha, Colombia	Sobotová, Lenka & Šafaříková, Simona & González Martínez, María Alejandra	2016	Behandlar socialt utsatta barn och ungdomar som dock varken är flyktingar eller invandrare.
Sporting practise and integration strategies of the ecuadorian population in Madrid	Marco, Sara Domínguez & Jiménez Martín, Pedro Jesús & Duran González, Luis Javier	2012	Endast abstraktet på engelska

The hooligan as 'internal' other? Football fans, ultras culture and nesting intra-orientalisms	Hodges, Andrew	2016	Integrationsaspekten otydligt. Man pratar visserligen om inkludering på läktarplats men det framgår inte att det rör sig om människor från andra kulturer
The mediating effects of family on sport in international development contexts	Kay, Tess & Spaaij, Ramón	2012	En tydlig koppling till flyktingar eller människor som befinner sig liknande situationer saknas
Transnational Leisure Experience of Second-Generation Immigrants The Case of Chinese-Americans	Huang, Wei-Jue & Norman, William C. & Ramshaw, Gregory P. & Haller, William J.	2015	Framgår inte att det handlar om fotboll eller sport, utan man pratar om fritid (leisure)
Unwelcoming communities: youth observations of racism in St. John's, Newfoundland and Labrador, Canada	Baker, James & Price, Jonathan & Walsh, & Kenneth	2015	Kopplingen till fotboll och sport är endast den att respondenter har observerat rasism under sportevenemang
Which country do you support?: Third culture kids with Japanese connections and the role of sport in shaping national identities	Purusha, Murai	2016	Inte tillgänglig via Helsingfors Universitets avtal och licenser.
Young Norwegian-Pakistani women and sport How does culture and religiosity matter?	Walseth, Kristin & Strandbu, Åse	2014	Behandlar endast skolgymnastik och individuella och oorganiserad idrott så till exempel löpning.